

Tractatus

pace. exultabunda. cum timore.
Sermonio deniqz sapiētis Qui
diligētis dñm timete illuz. ecce ti/
morem. **P**einde de misericordia
et leticia siml in oblectatōem. i. o/
mnē lactationē. vobis veniet mi/
sericordia. **R**ecte quidez ad ma/
rie canticum. et misericordia eius
a progenie in progenies timent/
bus eum. **U**nde. ppter generale
in omnes beneficium. Magnificat
anima mea dñm **I**nitiū qōdam
tangens modum expōnis mora/
lis seu tropologicē lamētationū
Jeremie. **A**leph Quomodo se
det deiecta. et eiecta. ciuitas ani/
me mee. prius plena p̄p̄o. virtutū
omnium. nunc sola et solitaria fa/
cta. locus spinarum. et vepriū pec/
catoz. **F**acta est ipsa pri⁹ dñā gē/
tium per subiectiōem passionum
omnium. nunc velut mater vidua
non habens viri. dei sui protectio/
nem. aduersus tyrannidez demo/
niorum. **I**psa dudū princeps pro/
uinciarum. que sunt sensus sui iure
subditi suo principatui. facta est
eis sub. tributo durissime seruitu/
tis. in luto luxurie. paleis supbie.
latēibus auaricie. fornace ferrea
totius miserie. **B**eth. **P**lorans
plorauit assidue in afflictōis no/
ctē. et lacrimę eius voluūtur in ma/
xillis eius exterius. **N**on ē qui cō/
soletur eam. ex omnibus caris ei/
us. angelis et sanctis caris eius
et omnes amici eius spreuerūt eā
quia vidēt a sponso spretoz. et fa

vi.

cti sunt eius inimici. zelantes ad/
uersus miseram et ream. pro ho/
nore dñi. quem offēdit. **S**ymel.
Migrauit iudas deserēs animaz
meam ne confiterē. et hoc ppter
afflictionem culpe totiens repeti/
te. et multitudinem seruitutis. ve/
recunde. quam habet totiens ite/
rata. nec valitura propter conti/
nuum reidiuum. **C**onfessio **D**e
leth. **N**ie syon que sunt itinera.
quibus anima scandit ad specu/
lationem diuinorum. lugent. duz
materiam dant lugendi. eo q̄ nō
sit bonus et altus cogitatus. qui
veniat ad solēnitates gaudentis
affectus. **O**mnes porte eius. sens⁹
videlicet exteriores. sunt destru/
ctę. peruersis secantium securibus
Sacerdotes eius. vires superio/
ris rationis. gementes pro voce
cultationis et confessionis. vir/
ginales olim affectiones sue sunt
squalide turpes. et fede. **Q**uid plu/
ra et ipsa tota est oppressa amari/
tudine viciorum pro suauitate.
sanctorum bene olentium vngue/
torum

Sequitur tractatus

septimus principaliter p̄saic⁹
de mente cordis. et cognitio/
ne dei super illo quinto ver/
su. **F**ecit potentiam in bra/
chio suo. per notulas. **C.** quinquaginta.

nocula Prima

super Magnificat

Hecit potentiam in brachio suo disperfit superbos mente cordis sui. **C**onsideremus attenda mente cordis nostri. nos q̄ tota anima magnificare dñm. qui deū tota mente. et corde perfecto diligere precipimur. Audiamus quid in h̄ cantici tono. notauerit iuuēcula tympanistria. cuius mens hūilis contēplata est multa sapientē. **D**isperfit inquit supbos hoc sufficē videri poterat ad confusiōem supboꝝ. ad collaudatiōem hūiliū ad potētiam diuinaz in suo brachio emendādam. etiāsi. nō ad vitium esset mente cordis sui. **S**z firmissime teneam⁹. nihil in h̄ tractatu canticoꝝ supfluū. sicut nihil eē diminutū. qz nimiz spūscō dictante sapienter editū est. cuius perfecta sūt opa. cui⁹ in eloquijs nec vnū iota nec vn⁹ perit aper. **I**ntelligendū tñ est in primis ne nostrā fallat inuestigatiōem nominū vel equiuocatio. vel ignorātia. quid vocetur mēs cordis. **L**ucidius. hoc cognito patebit integer et multiplex hui⁹ pticule sēsus. **M**ēs et si. p̄ vi memoratiua qñqz sumit vt cū dicim⁹. mēs. meminit hui⁹. nihilomin⁹ ad p̄ns coartabitur acceptio. ad illud qd̄ eminet et est precipuū in creatura rationali vel intellectuali. **V**n⁹ mēs ab eminendo dicta est. vel a meli ore vel a mensura qm̄ et illud qd̄

CXXX.

eminet et simplicissimū est in vna quaqz re mensura alioꝝ in tali re consistētiuz est. **V**olum⁹ aut̄ in primis incedē grossa et palpabili fide plus q̄ pbica et subtili defmīnatiōe. quēadmodū pro simplicibus et ideol. fidelibus tñ quib⁹ curitur hoc opusculū. **C**ui⁹ titul⁹ esse p̄t de mente cordis seu de trichinio cordis in quo p̄idet tanqz architrclin⁹. spūs rational̄ scdm̄ tres mansiōes. seu cenacula v̄l tabernacula cordis sui. **C**ōstituiam⁹ idcirco. quid p̄ nomen mētis volum⁹ intelligi. **N**ec obstrepet aut contradicat quispiāz otētiōsus acceptiōni. naz noia sūt ad placitū. **C**ū p̄terea p̄cessus. aperire poterit agruā impositiōis rōnem. **D**ū aut̄ q̄rit de re stultū ē dicit dionysius otendē de noie. **M**ēs ē portio. v̄l potentia creature rational̄ que facta est capax dei. et ei⁹ particeps esse p̄t. **C**ōsonat hec descriptio pbicis et theologici. traditiōnib⁹. **S**ed hz plimas q̄stiones. q̄ vix etiā ab ipsis litteratis p̄nt terminari. vt de q̄ditate potētiarū anime rationalis. de ipsaz diuersitate et idētitate cū essentia. **D**e numerositate et officijs h̄mōi ceteris. **P**laceat igitur rudior manifestatio. et dicat q̄ rational̄ v̄l intellectualis creatura nominatur vti mente sua. imo se ipsa. tanqz mentalis tūc exis. dū tota conuertit̄ ad solū deū. tanqz ad obie

Tractatus

dum suū. vnū primum. supremū
optimū. eternū. p̄cipuū et summū
Teneat iterim ista descriptio seu
q̄d nois mentis. **N**e p̄inde meta
physicales cessent inq̄sītōes. q̄les
notate sūt de q̄dditate reali men
tis de mō quo p̄t clare et nude p̄
cipere solū deum vel ferri in eum
Rūdeat etiā. quīs idiota fidelis
interrogatus. que qualis et q̄n/
ta est mens tua. **R**ūdeat inquam
mens est anima mea. dū ip̄a ouer
tit ad deū soluz. tōz sola. ad solū
vnū **S**ic sonat initiū vulgati au
ctoris etiā p̄i^o inculcatū **S**i deus
ē anim^o vt nobis carmina dicūt
Hic tibi p̄cipue sit pura mēte col
lend^o **E**cce q̄ mentis officū ē p̄ci
pue colere deū. **Q**uo stabilitō. cō
festim elicere fas habem^o ratiōes
aliquas. cur ad hec verba disper
sit superbos. additum est. mente
cordis sui. **U**na ratio est. si respi
ciamus ad primos parentes no
stros adam et euam quos condi
derat deus ad sui contēplatiōem
claram et serenam pro statu vie.
quā contēplatiōem fuisse in glozia
visio facialis subsecuta. **D**e tibi
supbia **I**ta enim mente a primis
parētib^o dispergi. per diuini bra
chij potētiam demeruisti. vt iam
heu nos infelicissima p̄les. nullū
mentis habitaculū in cordib^o ha
bere potuissim^o sicut nec deuz co
gnosce. nisi misericors et misera
tor dñs noster **J**esus xp̄s. poten
ti virtute puidisset **D**euz quippe

oq

nemo vidit vnq̄ ait **J**oh̄es. s̄ v/
nigenit^o q̄ ē in sinu p̄ris ip̄e enar
rauit. **P**otest altera ratio sumi. si
respect^o habeat ad apostatas ā
gelos. q̄s in tantam. conata est
attollere celsitudinem. stulta sue
mentis p̄sūptio vt diceret prim^o
eoz **S**edebo in laterib^o aq̄lonis
et filis ero altissimo. **M**ens d̄o ni
miū sublimata. nimitū etiā p̄cipita
ta est. simul et dispsa. **N**o s̄ em̄ q̄
dam in alta tollunt. vt lapsu gra
uiozi ruant finisq̄ ad alta leuat.
ē ruere. **Q**uerēt hic scrupulosi
or aliquis. **N**unquid h̄nt demo
nes ipsi corda. cū corpa nō habe
ant. p̄sertiz carnalia cuiusmōi s̄be
cor esse optum est **A**t vero si deū
h̄re cor trahim^o de scripturis vt
dicimus filium esse de corde p̄ris
iuxta illō psalmiste **E**rucauit cor
meū d̄bū bonū. nēo iure negabit
posse cordis nomē angelis attri
bui cū de insensibilibus creatur.
inueniamus dictum. **T**ransferentē
montes in. cor maris. **T**raseam^o
idcirco nunc et alibi digressiones
morosiores inducere per concor
dantias multiplices. vbi statim
constare potest de varijs accepti
onibus terminoz in scripturis **E**x
quib^o accipe paucas. ad propoli
tū q̄d in manibus habetur suffe
cerit **H**oc indulto poterit et. ali^o
sensus elici. diligendo hoc cōple
rum. mente cordis sui. disperfit su
perbos. sicut in gen̄ dictū ē tad^o
dolore cordis intrinsecus cū di/

Super Magnificat

perfit per diluuiū generale oēm
carnem **O**ccurrit et alius sensus si
traducamus dispersionem in bo/
num. **D**ispersio siquidem maloz
vel a malis bona est. sicut et dese/
ctio et separatio **S**imiliter inuent
mus a sanctis noiatam aliquan/
do superbiam sanctaz. que scilicet
nobilitatis sue conscia nescit p̄sti/
tui vel calcari. nescit nisi sūmis iū/
gi. **P**onam te in supbiam seculo/
rum ait dñs de birtm noua **A**s/
sumat vtraz mens nostri cordis
hanc superbiam. vt nulli digne /
tur intendere. nulli iungi. nulli in/
herere nisi vni. soli quod est neces/
sarium. optimum eternum ⁊ sum/
mum. qualiter elegit maria par/
tem optimam. qualiter exultans
propheta dicebat **D**efect cor
meum et caro mea. pars mea de/
us in eternum **O** vere sancta
et desideranda superbia. que vni/
cum bonum suum possidere vult
excellenter. sine arrogantia et va/
na gloria. singularit̄ sine inuidia
Imperturbabiliter sine ira. **I**nfat/
igabiliter sine acedia. **I**ndefinen/
ter sine auaricia. **D**electabiliter si/
ne luxuria et gula. honorabiliter
sine ypocrisi ficta. **D**isperdat
oro potentia diuine miserationis
vniuersas alteritates. omnes cō/
cupiscentias. omnes sollicitudi/
nes et fantasias. a mente cordis
nostri vt libera mens ab omni di/
spersione gloriatur exultans. **M**i/
hi autem adherē deo bonum est

cxvii.

O felix dispersio. que summam
congregationem operatur prout
loquitur diuinus dionysius q̄ v/
nifica virtus diuinorum luminuz
restituit et replet et conuertit nos
ad congregantis patris vnita/
tem. et simplicam deitatem **C**ui
concinens. vates regius. **E**difi/
cans inquit hierusalem dominus
dispersiones israel congregabit.
Hanc dispersionem meretur san/
cta superbia. quatenus purgetur
et illuminetur. perficiatur in vni/
co optimo mens cordis puta ⁊
deiformis. **H**ec autem non habe
tur perfecto complemento. pre/
terq̄ in gloria. participatiue ve
ro per gratiam. plus aut minus
in via s̄m distributionez s̄ctiss̄ps
maxime per theologiam mysticā
put aperient sequentia quantum
concesserit sp̄s bonus. quez dat
pater celestis petentibus se **C**u/
cideret hic locus de diuisione sp̄s
et anime. cōpagumq̄ et medulla
rum. et discretionē cogitationuz
et intētionū cordis. p̄ potētiam
verbi. q̄ est brachiū p̄ris eterni
Qua diuisione sc̄oz doctores my/
sticos nulla mirabilior. nulla po/
tentior. **S**ed ad faciliora reuerta
mur vt cepimus. eis contenti que
tractatu dragmatico secundo no/
tanimus. **P**retactum est q̄ in cor
de rationalis creature reperitur
triplex habitaculum **A**nde no/
minari potest cordis triclinium.
Sp̄s vero q̄si p̄sides. iure d̄z

tractatus.

architriclin⁹. de q̄ p tropologia
signatū est in nuptijs. duz in cha/
na galilee xp̄us aquā ouertit in
uinū **P**rocedem⁹ aut ordine ma/
gis narratiuo q̄ demonstratiuo
vel pbatiuo. supponentes. dicta
doctoꝝ. cū suis declaratiōib⁹ me/
taphysicalib⁹ et theologicis. vsque
quaq̄ multipliciq̄ rōe fulciat. q̄s
insecuti. oposum⁹ p̄idez opuscu/
lū de theologia mystica. p̄titū in
duos tractat⁹ sc̄dm traditionem
speculatiue primo. p⁹ practice p
x̄ij. industrias. **C**ōtentē obsecro
quisq̄s lector accesserit. si nō mor/
piter oīa numerauerim⁹. q̄ faciūt
ad decorē et ornatū. dispositionē
q̄ mirabili varietate descriptaz
ex libris tam nature q̄ scripture
qz forte dicetur altero loco **S**uffe/
cerit h̄ 7 nūc sensibilis descriptio
quēadmoduz p corpalia. spūalia
figurant. eo q̄ oīs nostra cogni/
tio incipit a sensu. p̄ statu p̄ntis
miserie. **P**ropterea interior hō
noīat exteriorē q̄ est vnanimis
dux su⁹ et notus su⁹. **P**roponetur
vna descriptio. nō vt in ea sista
sed vt manu ductio q̄dam p̄ rudi/
b⁹ et ideo. ad diuina quolibz ca/
pescēda **J**urta qd̄ ita gregl. exoz
ditur in omelia q̄dam de thesau/
ro et preciosa margarita Regnū
celoz idcirco terrenis reb⁹ simile
d̄ vt ex his q̄ anim⁹ nouit. sur/
gat ad incognita et per hec q̄ scit
nota diligere. discat et incognita
amare **A**ssignabim⁹ igit̄ hūano

vij

cordi. tanq̄ loco grādi et spacie
so tria cenacula. sup̄remū mediū
et infimū **P**rimū noiabim⁹ cēna/
culum mentis. **M**ediū vero. cēna/
culū rationis. **T**ertū erit et infi/
mū. aīe cenaculo deputatū. **P**olu/
m⁹ tñ vt statim. arbitret̄ inspectōr
Hec idcirco depingi q̄ ita sint. h̄
vt facili⁹ accipiat figurata dū in/
cipit sed nō sista in figurā. **S**ic p̄
mysticos intelled⁹. archa noe lit/
teralis. sic archa federis. h̄is in/
star illi⁹ spūalis. q̄ monstrata est
in monte. sic tricliniū samuelis p̄
typū. sic ecliniū femiaz in hester
Sic vniuersalr vt ad vnū dicam⁹
omnes pabolice locutiōes signi/
ficatū accipiūt. **S**ic p̄terea coraz
oculis positum cordis tricliniū.
in quo mens obtinet sūmū locuz
de q̄ seorsuz osequēter p̄prie oīde
rationes annectent. q̄ rarius ser/
mo inuenit̄ de mente p̄cisus. **R**ō
ponitur in medio **A**nima stat in
imo **S**pūs noster tanq̄ architri/
clin⁹. p̄siet̄ toti triclinio nunc ab
arce mentis dilabens ad vltimū
aīe cenaculū. p̄ administratione
sensuū. nūc stat in cenaculo rōnis
ad inuestigationem p̄bice cuiusli/
bet discipline **P**orro si q̄s aspe/
ctu p̄mo despererit. aut abiecerit
hanc nrām speculationē. et tanq̄
cōmunis vulgata vilescat quasi
nihil afferat nouaz sententiarum
preter verba vel figuras **A**ccipi/
at pro responso primo q̄ ideo nō
est abfcienda. qz consonas habz

Super Magnificat

et piscas doctorum scias sicut et ipsi secum ueniunt. Deinde fastidum tollit dum eadem scias varie describit. **U**n fundat color rhetoris. expolitio noiatu: Denique nemo cogit insistere huic speculationi. praesertim cum neglectu aliorum. imo si non fallor. poterit ad omnium solum faciliores intellectus. praecipue si uotio primi cenaculi. quod mens refidet velut in aureo salomonis reclinatorio fuerit plene nota. **C**aveatque sibi maledictum illud sibi dici. disp/fit superbos mente cordis sui.

Quibus ita subordinat. subiugamur trichlinium cordis. Architrachlinus dicitur corculus. id est cordis cultor et cordatus. dicitur spiritus. id est rationalis. quibus sit unum in essentia triplex tamen in potentia. imo multiplex triplex in uiribus et efficacia. **T**richlinium fuit maria quam ecclesia sic salutat. **S**alve mater pietatis. et totius trinitatis nobile trichlinium. uerbi cum incarnati. speciale maiestati preparas hospiciu. **P**rimus spectat ad mentem. alter ad carnem. ex qua uerbum caro factum est. triplex in natura. unum in persona. **T**richlinium triplicatum. reperitur in celesti hierarchia. **T**riplex insuper actus hierarchicus. **P**urgare. illuminare et perficere. **M**ateriae hanc supponimus latissime. per doctores prosecuta. **H**oc primus notetur quod in omni creatura rationali. et iuxta praesertim in homine triplex haec triplicata hierarchia. regitur secundum triplicem

•••••

uim. memoratiua. id est et perceptiuam et affectiuam. primo in mente. secundo in ratione. **T**ertio in anima tripliciter in quolibet singillatim. **H**ic est amplissima speculatio. ex hierarchia dionysii tracta decimo. c. **T**richlinium multiplex triplex conformis ad celestem reperitur in ecclesiastica hierarchia. sic similiter et in seculari iuxta triplicem in quolibet statuum coordinationem consideret speculatio. **T**richlinium habet magnum mundum sub uo **Q**uia. quodam sunt entia pure spiritualia. quodam pure corporalia. quodam ex corpore et spiritu uoluta. **D**eclaratio supponitur. **T**richlinium habet minor mundus in habitaculo cordis. id est. put superius figuratur. **H**ec pars magis proposito congruit. **A**d cuius elucidationem et dilatationem. non est necesse simplices inducere subtiliter. sufficiat eis pro deuotione capescenda quibus sunt creature rationales. ad beatitudinis impassibilitatem ordinate. quibus necesse est intendere quibusque regimini corporis morali. quibusque eruditione rationis. sepe et primo. diuine dilectionis. pro impletione suorum preceptorum. **I**ntentio prima concernit naturam. secunda industriam. tertia puram gratiam. **T**richlinium minoris mundi. perfecta distinctione agnoscere spectat ad philosophiae theologiae professores. si uoluerint naturam proprietatemque contemplationis agnoscere et illud implere grecum oraculum. notosolitos id est noscite ipsum. **S**i preterea uoluerint

tractatus.

sapienter discernere quæadmodum
theologia actiua spectat ad infi-
mum. speculatiua ad medium. mysti-
ca ad supremum cordis nostri. In in-
fimo sunt adulescentule. In medio
côcubine et regine. In tertio est uni-
ca perfecta cum dilecto. **T**riclinium
cordis includit in precepto dilecti-
onis. Diliges dominum deum tuum ex to-
ta mente tua. Ecce supremum. ex to-
to intellectu. ut ponit in lucam. et hec
est ratio. Ecce secundum. Ex tota anima
tua. ecce tertium. Ex toto corde. ec-
ce simul totum. **H**ic tamen attende quod
omnia vocabula. rationali creature
ut rationalis est attributa sepe per
mixtum accipiuntur. unum per alterum
singulum ipsorum per singulis quod multi-
plicitas utendi. causat frequenter
confusionem in doctrinali disciplina
vel in studiosa meditatione. nisi per-
petuas nominum. quomodo sicutur apud do-
ctores annotetur. **T**riclinium eleganter
exposuit et distinxit venerabilis
Richardus et ante eum hugo. fundan-
tes se in **A**ugustinus precipue. **B**oetius quod
quod in suo de solatione quod quod
et per istos dominus bonauentura. tam
in lectura sancti scripturarum. quod in suo bre-
uiloquio sub opendio. **P**enitens mi-
rabilius in suo itinerario mentis in
deum. **S**ed et auctor de spiritu et anima. quod
se iudice fuit tantummodo opilator et
collector ex alijs. multa notauit di-
gna. **O**mnis postremo. quod de anima ra-
tionali et viribus eius philosophice
aut theologice tractauerunt. illu-
strat triclinij nostri noticiam. Ita tamen quod

vijs

theologica traditio preferat. **D**icitur
hoc propter **A**uicennam et auer-
roem et platonicos et alios quorum
recitator fuit **A**lbertus in suo de a-
nima. et de intellectu et intelligibi-
li discrepantes in multis a fidei pie-
tate. **S**eruet illud apostoli. **O**mnia tenta-
te quod bonum est tenete. **T**riclinium
cordis uenienter assignatum est per
triplex habitaculum seu cenaculum
sub appropriatione. nominum istorum. mens
rationalis. anima. quibus proponit velut archi-
triclinium ipse spiritus rationalis. **S**pon-
sus autem potest nominari animus. uxor uero
dicitur affectus vel affectio et hec
multiplex. signant triplex. **U**nde
nominari potest noster animus. nunc anima.
si ex utero animalis affectus gignit per-
lem. nunc rationalis. si ex utero rationalis af-
fectus gignit sobolem. nunc spiritu-
alis. si fetus ex multis affectibus
precedat. spiritus sancto supueniente atque
sui roris intima asperione. men-
tem fecundante. **T**riclinium
cordis. quandoque reducitur ad
binarium et senarium. quandoque
ad septenarium protenditur.
Famosa est apostoli distinctio. de
homine veteri et nouo. interiori
scilicet et exteriori. **D**at interiori
quicquid spectat ad diuina. **D**at
exteriori quicquid ad uicia. et ad
brutales spectat affectus. **P**rimum
uocat. spiritualem hominem. alte-
rum animale. **U**bi nominibus
aliter utitur. quod habeat distinctio
nostri triclinij. sed sententia facile resonat
sicut ista quod septenario dilatata.

Super Magnificat

Tricliniū cordis habuit de^o. et p^{ri}m^o noster **J**esus xps scdm humanitatē qdem fuit in eo mēs beata. ratio p^{ri}m^opta. aia mesta cum carne infirma. **S**ignificauit h^{oc} tricliniū **H**ugo sub metaphora. triplici. oculi. s. carnis rōis et mētis seu orēplatiōis. **S**ignificauit hoc ipm **R**ichard^o sub typo triplis. diu^{er}s^orum iⁿ **J**acob. **U**nū cū ancillis fuit. bala et zelpha **A**lter^o cū liberis. rachel et lya. **T**ertiū qd satis dat intelligi cū diuina sapiētia. de q salomon cecinit **M**ulierē fortem q̄s inueniet? **H**ec utiq̄ ē sapientia. m̄ pulcre dilectionis. **H**ec nō ex virili semine. sed mystico spiramine. virgo concipit et parit dei filiū. qm̄ spūs rationalis p **J**acob figuratus. non sufficit ad hūc partū. in vtero mentis. sicut nec maria vgo. secū dabat a **J**oseph spōso suo q̄ non dñat. s̄ obsequi debz. dñe sponse sue. quā fecūdat spūs **J**esu xpi. q̄ dñs simul et p̄r est et sponsus et fili^o in hoc partu **P**orro de mente. q̄ supiora cordis tenet. p̄ncipaliter. est p̄ter verba l̄e simul cū mysterio p̄tractandū **H**ec est velut in arce ad quā inuitat apud salomonem sapientia. et apud boetiu^m p̄bia. quibus obedientes sc̄i. et electi viri ascendebant in excelsa. helyas. helizeus. daniel. petrus sara. iudith. **H**ester quoq̄ rogatura assuerū. venit p̄ ordinē ad tertiu^m ostiū. **X**ps demū in monte. trāssi-

ccxxij.

guratus ē **J**esus in cenaclo grādi strato. montis syon cibauit apostolos corpore suo. quibus et prebuit se videndū post resurrectionem. et spūs sancti. celitus missi virtute. roborauit. docuit. et succendit. colligēs illic et vnies humiles mente. cordis sui

Sequuntur de mente.

veritates xij.

Continuetur ergo de mente expositionis collectio. repetendo primitus. q̄ mens ab eminentia nominatur. et in supremo cordis triclinio collocatur. quia propriū habet officium spiritualibus intēdere non qualibuscunq̄. q̄ ratio cōiter. circa sui cognitionem: et spiritualiū occupat. sed mens vacat soli deo. **H**oc iam premisimus in hoc quid nois conuenimus a deo q̄ si vacet mens sibi. iam nō sortitur nomen mentis. pro q̄nto vacat alteri q̄ deo. **I**psam vero constat non esse deum. **C**onuenissent in hoc quid nominis etiam p̄bi summi. licet a modo ponendi discrepassent. **M**ens sicut a solo deo creatur in natura et in essentia sic a solo deo formatur et illuminatur tanq̄ imago. et similitudo sua. **H**ec iam consideratio. discrepat a traditionibus philosophoz qui posuerūt mentem rationalem secundū mentem proxime formari ab intelligentia vltima cum ceteris erroribus

tractatus.

notat. in tenore articuloꝝ parisiꝝ
damnatoꝝ. de quibꝰ nō est hic insi/
stendū p̄ singula Sufficiat inte/
rim pōnes fidei simplr supponere
nō pbare. ¶ Mens opatur ad
deū sub triplici habitudine. Pri/
mo sicut ad p̄ncipium p̄ductiuū.
Secūdo sicut ad obiectū motiuū
Tertio sicut ad donū s̄ctificatiū
Primū h̄z cōe cū quolibet ente.
¶ Nā reperit̄ in mente. modꝰ. spēs
et ordo. Rursus. vnitas. veritas.
bonitas. Deniqꝫ mensura. nume/
rus p̄odus. Etenim cōsistit in re/
quibet q̄ntūcūqꝫ modicū habeat
entitatis. et in accidētibꝰ et in ma/
teria prima vestigiū trinitatis
¶ Mens dū opatur ad deum sicut
ad obiectū motiuū. sortit̄ imagi/
nem trinitatis. in natura sua vbi/
cūqꝫ q̄liter cūqꝫ fuerit collocata
Rō. qz capax dei est. vt cū reco/
lat. intelligat et diligat. nec p̄t ab/
oleri triplex hec potētia a mente
ipsa stante. ¶ Nā nec in demonibꝰ
lux h̄z potētiaz seu viriū seu a/
p̄tudo naturalū extinguit̄ qn
in se lux existat put esset sol in lu/
ce sua etiāsi nihil extra se actuali/
ter illustraret ¶ Mens opata ad
deū sicut ad obiectū motiuū. est
nobilior et exp̄ssior similitudo dei na/
turalis qz si cōsideret̄ primo mō/
tanqꝫ vestigiū Rō qz imago p̄p̄e/
maioꝝem exp̄ssionem est nedum
mediū deducens a posteriori tā/
qz a signo. causato ad cē sue no/
ticiam. sed habet in se formaliter

vij

saltim in actu primo cognitiōem
et dilectiōem sue cause prime Re/
cte eodē modo quo discipulꝰ co/
gnoscit. artē mḡri obiectiue in a/
lijs. sed formaliter eā aut saltim
virtualiter in se capit. et hec ē p̄/
p̄a distinctio imaginis a vestigio
¶ Mens opata ad deū sicut ad
donū s̄ctificatiū. sortit̄ nomē simi/
tudinis dei. qz p̄ hūc modū. par/
ticeps eiꝰ esse p̄t et s̄ plꝰ aut minꝰ
sc̄dm exuberātiāz gr̄e gratū faci/
entis. cū tribꝰ theologid. virtuti/
bus in via. aut tribꝰ dotibꝰ. aut a/
ctibꝰ in gl̄ia. Rō qz gr̄a gratum.
faciēs. vna est in radice et essētia.
et triplex in habitibꝰ sūdat. et for/
mat. in ea. et ab ea. qz ipsa est ra/
dicē et forma. et finis p̄portionalr
ad essētiā diuinā. vna in trinita/
te. et trinam in vnitate ¶ An
do gratia sit p̄riꝰ subiectiue in es/
sentia aie qz in potentis. ¶ Vide
qz in essētia sicut essētia est p̄rioz
et potētior qz potētie. qz radicā/
tur et fluūt ab ea Sed neqꝫ gr̄a.
immediate elicit actꝰ potētiarum
sed impat illos et virtutes eliciūt
sc̄z fides. spēs. et charitas aut po/
tētie mediātibꝰ his habitibꝰ qui
sūt fides in rationali. spēs in tra/
scibili charitas in concupiscibili.
¶ Mens in paruulis baptisa/
tis. cōsēnda est vera imago et
similitudo trinitatis Ecce nūc in/
cipimus inuestigationem theori/
ce christianorum quam nullus
sapiētū et prudentiū mūdi cepit.

Super Magnificat

Ad cuius cognitionem non sunt necessariae inquisitiones physice. vel metaphysicales. nec mathematice sed sufficit gratia cum spe et fide per dilectionem operante. Quod admodum sub operando diuini enunciantur Augustini. quod fide spe et charitate colitur deus. Unde deducit contra platonicos plotinum. porphirium. hermetem. apuleum et similes longo processu. in suo de ciuitate dei quoniam de vera religione quod solus christus dederat modum generalem redeundi. mentes in deum. purgando. illuminando et perficiendo neque oportebat theletas aut targyas magicorum. vel ydolatrarum induci. sed respici. Sufficiebat de nihilo illud impleri. quod hortatur ecclesia sursum corda. **M**ens puulorum baptizatorum. et generaliter omnium christianorum quantumcumque simplicium si sint in gratia. censenda est soli deo. tanquam sponso deo et soli suauiter inherere. per influxum formalem gratie gratiam facientem. Ratio quod acceptatur quis non semper exeat gratia in actu secundum exemplum in qualitatibus materialibus albedine nigredine et calore. quod forma comunicat actum suum primum. quod diu manet in subiecto. Sic enim homo dicitur rationalis et viuens a mente sua. etiam dum homo dormit. dum actu nihil intelligit. Sunt autem influxus forales ipsi gratie tres principaliter. quos appellat hierarchicos Dionysius purgare. illuminare. perficere a propria ad vigorem virtutis in mente. ad fulgorem

scilicet

veritati. et ad ardorem vel amorem charitati. quos omnes influxus. ipsa complectitur quietudo fructiois. quae est par exuperans omnem sensum et in qua effectus principalis stat theologie mystice quae ideo dicitur amens. id est sine mente. et irrationalis. id est sine ratione et stulta. id est sine consuetudo ordine cognoscendi. prout infra nobis. **M**ens puulorum baptizatorum. de quibus minus videtur. quod non dum habent versus liberi arbitrii. censenda est naturaliter et supernaturaliter libere deo frui. quod quis non libertate. ut est arbitrans siue deliberans propterea nondum dicuntur actu mereri vel agere virtuose. sed complacenter et pulchre cum decore virtutum. copulatur ipsi deo sponso suo. Ratio est quod imago sue mentis. ad sui reformatam est honorem principis secundum memoriam intelligentiam et voluntatem. **M**ens omnibus hominibus est equalis libertati. quae ad essentiam et actum primum sed non quae ad actum secundum propter impedimenta vel adiutoria. modo istis. modo illis aduenientia. **C**aderet hic sermo de triplici libertate. scilicet a coactione. a peccato. et a seruitute. **U**nde est preterea. quod libertas arbitrii non potest cogi. nec ab hominibus. nec a deo nec a corpore. proprio. cum experiamur ipsam libertatem totaliter frequentius impediri. quo ad actum suum. Sed aliquid est cogi. aliquid impediri vel deturbari. prout sancti docent.

Mens primo modo prius descripto nedum eminet in cordis eclinio super

rationem superiorem. sed locanda videtur supra siderisim et osciam. Ratio quae portio siue ratio superior ut talis est intendere potest aliter sub deo que sunt spiritualia et intellectualia. ut sunt angeli et sancti. Porro siderisim est naturale iudicatorum vel inclinatio sicut aliter loquuntur. Sed si iudicatorum generaliter attenditur ad verum in vniuersali. et inclinatio ad bonum similiter in vniuersali. **M**ens autem solum respicit deum et inclinatur ad ipsum vnum verum bonum eternum solum et summum. **N**on habet igitur obiectum proprium et principale ipsa mens. quae ratio superior aut siderisim. propter hoc. dum procedit ad actum. **Z** tam secundum potentias suas et vires quae secundum habitum quibus ipsa formatur et decoratur. **M**ens non habet intellectum agentem vel potentialem. quia potentias distinctas essentiales ab inuicem. vel a se ipsa. sicut multi philosophanti locuti sunt. quos non oportet imitari. quia ponebant aut vnitatem mentis in omnibus. aut ipsam non esse corporis formam nec de nouo creatam. sed perpetuam. nec ad gratiam et gloriam a deo sublimari cum erroribus hominum. contra nostre fidei pietatem. **C**aderet hic ex quo sitior sermo quia ratio dicitur mens. similiter esse agens et patiens. mota et motus. Sed hec in spiritibus et a materia separatis reperitur libertas cum se ipsam mouet. dum se reflectit super se et super actus suos. **T**ranseamus ad philosophos hominum speculatiuas

et metaphysicales. et ad modos et ad causas vniuersales mens dispugnet reuertamur quatenus eius unio et simplificatione nota sit. ne incurramus verbum si in per se. **D**isperfit superbos mente cordis sui. **D**isperfitio mentis dedit occasionem impositoribus nominibus. quos non fuit sapienter attētos esse. circa res proprietates. ut mens a mente diceretur. **E**st autem mens. id est quod luna vel defectus. **M**ens autem perfertim stulti. secundum sapientis verbum ut luna mutat. **L**unatica quippe est. quam spiritus immundus. mittit nunc in ignem cupiditatis. male inflammatus. nunc in aquam timoris male suffocatum. nunc elidit in terris cogitationum noxiarum. de terrenis. et voluntatibus et clamat. et stridet et spumat et arescit. et discerpit per varia. vit tandem redit ad se. per lucidum interuallum. ut deum noscat et se et hoc ab infantia. **Q**uod quae sepe descendit nostra mens. de hierusalē pacis in hierico. lunaris mutationis. **O** quiens incidit in latrones. Sed locus est hic et nunc. doctrine non quae rele. **D**isperfitio mentis. cum habet duplicem in genere. **Q**uedam viciosa est. altera non viciosa. **V**iciosa est. quaedam est ex originali culpa. quaedam ex veniali. quaedam ex mortali. **S**unt autem cause alie. non viciose. sed naturales. quae admodum est necessitas soni. quibus aliquorum videtur opinio sentire. quod per statum nature institute mens non fuisset a somno depressa nec etiam in pueris.

Super Magnificat

quin actu semp meminisset. intelles-
sisset. et dilexisset deū. Et hoc pri-
uilegiū trahere voluit ad beatā
virginē. imo ad Jobem baptistā
etiā ex utero. sicut nō est dubium
quā xp̄s viator. sp̄ dicere poterat.
Ego dormio et cor meū vigilat.
Quippe beat⁹ erat. scdm̄ mentem
Nō sic Jobes et maria stem⁹ B
et in alijs. cū traditiōe cōi. q̄ in i-
stis etiā. qñq̄ mens cessabat ab
actib⁹ suis. et causis naturalibus
et ostat sine p̄ccō. **D**isp̄sio men-
tis p̄ statu natuē lapse. de qua p̄n-
cipalr̄ erit sermo. nunq̄ intelligit̄
fieri. quo ad actū suū primū. hoc
iā tactū est. qz sicut aia rational̄
est p̄petua. p̄ q̄z creata est. siue sit
in corpore siue extra corp⁹. Lux est
quodam in se nata lucidū reddē in
actu scdo subiectū dispositū. vt
corp⁹ vel se ipm̄ si nō aliq̄s inter-
uenerit ober. **N**ā et naturalia. in
demonib⁹ fm̄ dionysii splēdida
remāserūt. **V**ocat̄ autē act⁹ scd̄s
ipsa opatio elicita et immanens.
vel impata et transiens. **D**isp̄-
sio mentis q̄ ad actū scdm̄ p̄ue-
nit qñq̄ negatiue. qñq̄ priuatiue
Negatiue siquidē. dum nō finitur
exire in actū sine culpa sua. **P**riuati-
ue vero cū culpa sua. **E**xēplum
primi in dormientib⁹. infātibusq̄
fatuis naturalr̄. **E**xēplū scdi in e-
brijsq̄ philocaptis q̄ alijs q̄s exi-
cecat sua malicia. **D**isp̄sio men-
tis habet virtuose. dū sp̄s p̄pter
actus virtutū. in actus. pro tunc

CEREVO

impedit cogitare de deo solo et
manē in arce sua. Tertū est at̄ q̄
oēs vtutes consonāt q̄ ad habit⁹
suos. nec se impediūt. **A**ctus v̄o
sepe mutuo se nō opatiūt. **Q**uis
nesciat q̄ act⁹ vite actiue. suspen-
dūt act⁹ vite otēplatiue et econ-
tra. **N**on em̄ simul est vacare acti-
onib⁹ extrinsec̄. et intrinsec̄. specu-
latiōib⁹. **S**i autē q̄rat̄ vtz sep̄
oporteat agē id qd̄ meli⁹ ē in se
Elara ē r̄sio q̄ nō. alio qn̄ q̄libz
obligaret̄ ad opa superogatiōis
Nam virt⁹ et ars finios suos
h̄nt et certos. **S**ufficit igit̄ pro
regula ad salutē. q̄ fiant act⁹ qui
tūc iacent sub p̄cepto opantis.
q̄ntūcūq̄ q̄s videat̄ idone⁹ ad
aliaq̄ p̄dit⁹ talēto mltiplici ad su-
pererogandū q̄ regla tollit̄ scru-
pulos sup̄ distributiōe talenti ac-
cepti. q̄s frequēter inducit feruor
indiscret⁹ et zelus nō scdm̄ sciam
p̄ueniēs ex radice supbie vel va-
nitati. vel certe a demonio meridi-
ano. cui⁹ oculi sūt. sicut palpebre
diluculi. et qui p̄ arrogātiāz fer-
uescē facit sicut ollā p̄fundū ma-
ris. cui cor stultoz opatur. et po-
nit q̄i vnguēta bulliuerit. **E**st cū
de vitis virtutes effingit. **D**is-
persio mentis q̄ ad habituz grē
gratū faciētis. nunq̄ p̄uenit abs-
q̄ p̄ccō mortali. sed act⁹ eiusdem
grē p̄t sine culpa mortali vel ve-
niali frequēter interrūpi. **H**ec ps
sequitur ex p̄cedēti. **N**ā p̄ facilio-

Tractatus

ri noticia oim q̄ tractam⁹. possu/
m⁹ p̄ distinctiōem dicē q̄ mēs in
hoīe. sicut aīa rationalis. p̄t cōsi/
derari dupl^r **I**no mō s̄m eē su/
um. **A**lio mō sc̄dm bene esse. **S**i
primo mō sic ē incorpālis ⁊ ima/
terial^r naturāl^r **S**i sc̄do mō sic re/
cipit varietates plimas. et s̄ du/
pliciter in genere. qz vel cōstituit.
sc̄dm bene esse habituale suū solū
vel secūdu esse actuale **S**i secūdu
esse habituale. sic est dupl^r. vel se/
cūdu habit⁹ pure supnaturaliter
infusos. vel secūdu habit⁹ natura/
liē p̄ assuefactiōem acq̄sitos **T**al^r
est distinctiō debene eē actuali. q̄a
vel p̄cedit illud ex habitu supna/
turali vel supnatural^r. vel solum
naturaliter **S**ierēt subinde multe
distinctiōes de cōpātiōe mēt. aut
aīe rationalis. q̄ ad bene esse vel
q̄ ad esse sc̄dm q̄d. q̄d ē addituz
sub suo esse. **E**t secūdu istos re/
spect⁹ habere^t noticia. cur aīa tot
noib⁹ appellat^r. cū sit essentia sim/
plex et vna. vt q̄ d^r spūs. mens.
ratio. aīa. dicūt portio superior ⁊
inferior. d^r intellect⁹ speculatiuus
et practi⁹. d^r simplex ⁊ cōpositus
aut discursiu⁹. d^r fōrlis et actual^r
vel adeptus. d^r agens et possibi/
lis. d^r inuētiu⁹ et iudicatiu⁹. d^r li/
bez simplicie et libez arbitrium.
d^r sinderisis et cōscia. d^r naturāl^r
agens. d^r rōlis occupabilis ⁊ i/
rascibilis. d^r tādē p̄ncipāl^r sp̄s
cōgnitiu⁹ et d^r. volitiu⁹. d^r mens
collecta et vnita in hūilib⁹ deuot.

09.

d^r. disp̄sa i superbis mēte cordis
sui. **V**eritates octo dixim⁹ de
disp̄siōe mēt. **D**e collectiōe vi/
deam⁹ s̄l et de deuotiōe **C**olle/
ctiō mētis ad deū p̄t acq̄ri. q̄i via
triplici in genere. **U**na ē p̄ deuo/
tionē simplicē. **A**ltera p̄ phyloso/
phicā inuestigatiōem. et intelligē/
tiā. **T**ertia p̄ theologiā. q̄ cōple/
cti^r intelligentiā. et deuotiōez s̄l
si plena sit. **N**ūc de prima p̄ncipa/
lioz ē Intētiō ad cōfusiōez supbo/
rū mēte cordis sui. **D**escribitur
āt deuotio s̄m doctōēs. noiatiū
hugonē in suo de orōe. **D**euotio
ē eleuatio mēt. in deū p̄ pium et
hūilem affectū. fide. spe. et chari/
tate subnū. **N**ihil hac descripti/
one veri⁹ nihil lucidi⁹. nihil p̄posi/
to n̄o simpliciū documēto accō/
modatiuz tradi potuerat **P**orro
de mētis deuotiōe. nō siluit scri/
ptura. loquēs de offerētib⁹ mēte
p̄mptissima et deuotissima **M**ēs
deuota est in incipiētib⁹. deuotior
in p̄ficiētibus. deuotissima in p̄fe/
ctis **C**ollectiō mētis per deuotio/
nē. nihil aliud est q̄ eleuatio **N**on
em̄ p̄t mētis eleuatio fieri ad de/
um p̄ piū et hūilem affectū. quin
colligat ad vnitatē **I**n. qua vnio/
ne tradit diuin⁹ dionysi⁹ mysteri/
um cōsistere. theosophie xp̄iano/
rū. **U**nde p̄terea s̄lūtur. distinctiō
spūalis amoris a carnali. qz p̄m⁹
vnit. alter spargit **E**t qz talis vnio
nō attingit absqz amore spū/
ali extrahim faciētē. tradiderūt ex/

super Magnificat

positoꝝ sui q̄ appellat. theolo-
giam mysticā experimentatū v̄
gustatū amoz de q̄ sit vn̄. in
ceteros q̄ amoz h̄mōi cābatur
sine cognitione s̄ua vel comite.

Q̄d an v̄p sit. et q̄io p̄t accipi
tactū ē alibi sub r̄h. cōsideratib⁹
et hic sup̄ addent aliq̄. **C**ertissi-
mū quidē ē. q̄ amoz ois cōgnitio-
nem p̄supponit. vnam aut alterā
habem⁹ ecce tria p̄ncipalr in de
scriptiōe deuotiōis. **P**rimo. q̄ est
elevation mēt. in deū. sc̄do q̄ hec
elevation sit p̄ p̄sū et h̄ilem affe-
ctū. tertio q̄ h̄mōi affect⁹. debz es-
se. fide. spe. et charitate subnixus
seu format⁹. **P**ost h̄c explicari
q̄tuor cē deuotiōis finalis. ma-
terialis. efficiens et s̄bilis. **P**osset
insup̄ ap̄iri. quō intelligim⁹ p̄ ele-
uatiōez mentis. in deū. qz nō fit h̄
sermo de elevatione locali cū de⁹
sit vbiq̄ et s̄p̄. Intimior menti q̄
mens sibi sp̄i. **S**ed intelligim⁹ de
elevatione sp̄iali. nō sc̄dm esse mē-
tis. sed s̄m bene esse habituale et
actuale p̄ affectū. s̄. p̄sū. et h̄ilem
qui q̄sq̄ stat in habitu solo. q̄sq̄
p̄cedit ad actū. quāmodoz s̄
dem spem. et charitatē. **N**ūc pro
habitib⁹. n̄ sic p̄ actib⁹ accipimus.
Accipietes autē p̄ actib⁹. cōue-
nienter in p̄mis coartam⁹ sermo-
nez ad tria hec vocabula. affect⁹
pius et h̄ilis. **J**ta vt abbrevian-
do dicere possim⁹ q̄ deuotio est
affect⁹ pius et h̄ilis. **Q**uisq̄s er-
go plene cognouerit. quō est af-

cyxvi

fectus pi⁹ et h̄ilis. sciet utiq̄ q̄o
est deuotio. **E**t q̄m finis legis est
dilectio s̄m ap̄m. cōformiter ad
p̄m testificātem in duob⁹ māda-
tis dilectiōis. tota lex pendet. et
p̄phete. **F**uit opinio celebr. q̄ the-
ologia xp̄ianoꝝ. magl. est affecti-
ua p̄prie q̄ speculatiua vel practi-
ca. **N**on em̄ data est lex xp̄iana vt
hic intelligam⁹ deū. sed vt capti-
uem⁹ oīm intellectū. in obsequiū
p̄p̄i. **I**talet hec cōsideratio p̄ sim-
plicib⁹ xp̄ianis. et militat aduer-
sus sup̄bos mente cordis sui. qui
nihil credere volūt. nisi p̄i intel-
ligāt. **Q**les erāt p̄bi. q̄s damnant
p̄sentes articuli de errore. quasi
per oia specialr d̄i dicebāt. q̄ ni-
hil scit qui p̄bie nō studuit. **Q**u
sup̄ nō est alta felicitas hoīm q̄
studere p̄bie. et q̄ nō est curandū
de fide. **P**rocedit rursus hec cō-
sideratio. cōtra sup̄bos. solo noie
et vanitate theologos. qui studēt
solū vt sciāt. vel sciant. nihil vero
trahant ad effectū. nihil ad mo-
res et virtutes. **E**t cū dixerit et
am gentilis p̄bus. **I**nquirim⁹ q̄o
sit virtus nō vt sciam⁹. sed vt bo-
ni efficiamur. **C**ognouim⁹ p̄chi-
dolor aliq̄s quib⁹ ois doctrina
miscens cū speculatiua. pietatez
fidei ad eff̄m reddebat grauis
molesta. nauseās et onerosa. **J**ta
vt doctoꝝ deuotos deriderēt vt
deotas et vetulas. quales sūt a-
pud t̄les. **R**egl. bernardus. imo
s̄ .z

Tractatus

damnata arrogātia et amentia.
Augl. dñs bonauētura cū filiis?
Est inquit doctrina eoz. ad pōi
citiōem et deuotionē. quasi stare
neqant piter deuotio et eruditio
Sed qd? verū est qd repugnāt.
scia inflās et charitas edificans
qz execrabilis est supbo hūilitas
Sed est scia q non inflat sapiētia
scz q de sursum est pudica. suadibi
lis pacifica q erudiēs intellectum
simul per deuotionē informat et
inflāmat et pascit affectū. fauus.
.i. cum melle. oleū cum igne. vtile
cum dolci. **D**euoitio nihil hās
de pbia vel theologia scholasti
ca speculatiua. sufficit ad salutem
Sufficit insuper ad collectionem
vnitiuam mentis cum deo. per su
permentales excessus. pbia vero
et theologia sine deuotione. disp
gunt superbos mente cordis sui.
deprimūt et auertunt. vt se misce
ant questionibus infinitis Ratio
breuis in p̄mptu est. qz deus su
perbis resistit. hūilibus autez dat
grām. **D**eclaratio sermonū tuo
rum illuminat ait psalmista et in
tellectum dat paruulis. **C**onsi
deremus pprietatem deuotionis
vt consequēter appareat. quales
sunt ad deuotionem **I**lli nimiruz
qbus est suauitas in affectu pie
tas in intellēu. hūilitas in effectu
simul q intellēu **E**st itaqz deuotio
affectus pius et humilis **Q**uid ē
aut affectus nisi spontanea qdaz
et suavis inclinatio ait hugo Por

uq

ro contrariā affect? suauitati/men
tis duritia. q opūctiōe nō molliē
de qua sapiēs. **Q**ui autē mētis ē
dure corruet in malū. **E**t iterum
Cor duz male habebit in nouissi
mo **C**ōtrariā pietati fidei. men
tis insipientia. de qua psalmista.
Dixit insipiens in corde suo. non
est deus **E**t alibi. **I**lluminans tu
mirabiliter a montib? eternis tur
bati sunt oēs insipientes corde.
Predicam? xpm ait ap̄ls. grecis
quidē stulticiam **C**ōtrariā hūi
litati. spei. mentl. arrogantia. que
psūmit de meriti. vel desperat de
p̄miis **H**ic ē vir q nō posuit deū
adiutorē suū. sed p̄ualuit in va
nitate sua. **E**t rurū **M**an? ei nra
excelsa et non dñs fecit hec omnia
Et illud de iudeis apud pp̄ham
Desperauim? **S**ciuerit igit? ōnis
hō. qui noluerit op̄prehendi **S** B
maledicto. disp̄sit supbos mēte
cordis sui. q ad mentis collectio
nem vnitiuaz n̄caria est deuotio.
quā descripsimus. q est eleuatio
mentis in deum per piū et hūilez
affectū. fide. spe. et charitate sub
nixū **P**ropterea quēadmoduz
videris carētem istis dic q disp̄
sus est mente cordis sui. qntūcun
qz se p̄bm. vel scholasticū theolo
gū eē iactet **D**ic illud **J**ob de tali
Si ascenderit in celum supbia ei?
et caput eius nubes tetigerit. q̄si
sterq̄linium in fine perdeēt. et di
cent qui eū nouerāt vbi est? **Q**ua
si sōnium auolans nō inueniet. et

Super Magnificat

transiet q̄i visio nocturna **D**ic q̄
est sal infatigatū. efficiendū et con-
culcandū. **S**ec̄o vero si quez agno-
ueris in affectu suauez. piū et hūi-
lem. si ad deū cū simplicitate fidei
spei. charitat. eleuatū. q̄uis iste
sit sine f̄is sine ph̄ia sine theolo-
gia. talis utiqz collect̄ et vnitus
est mente cordis sui. **Q**uid igit̄?
Vana est ph̄ia. inutilis est theo-
logia. **V**ana. prius inutilis. no-
ria habenti si nō comes affuerit
deuotio. que pius est et hūilis af-
fect̄ qua comite poterit ad intel-
ligentias plimas euehi. q̄s non
habebit de lege cōi simplex xp̄ia-
nus. **P**oterit insup talis esse vti-
lis in doctrina q̄ fides saluberrī-
ma gigniē. nutritur defendit ro-
boratur. **U**tiles p̄terea sicut dicit
ap̄ls ad arguendum. **P**roinde
deuotio sola non sufficit ad expli-
cationem sui mentib̄ alienis insi-
nuandā. cū amplius in experimē-
tali sensu vel affectu. q̄ ratiocina-
tio intellecta consistat. **S**ūt idcir-
co male deuoti. simplices illi. qui
iuxta suas affectōnes. tradere sa-
tagunt alijs regulas et leges ex
scripturis sacris. **H**inc fatue reue-
lationes. hinc sup̄sticiose affectio-
nes p̄dierūt. **S**ic ecōuerso ph̄i et
theologi deuotione carentes sini-
stras de deuotiōis mysterio. de-
risiones intulerūt. **R**ursus ita se
habent affect̄ pietas et hūilitas
in deū. vt neqat vna veracit̄ sine
alt̄a inueniri. **D**usqz em̄ pietas fi-

CXXXVII

dei. rite stabilit̄ sine affectōe hu-
mili. nec hūilitas spei. et suauitas
charitat. sine fidei solide pietate.
Quo factū est aliq̄n vt dolē. pe-
nitēqz se. dicerēt n̄ nulli f̄atoz. q̄
non in simplicitate parentū. s. lai-
coz p̄mansissent. **F**ides itaqz do-
nū dei ē. ne quis gl̄iet. **P**ax insup
in credendo p̄dicabat̄ ab ap̄lis
suis. **D**e inq̄t spei. repleat vos oī
gaudio et pace in credendo. **R**ō
subdit̄ vt abūdetis in spe et vir-
tute sp̄s̄s̄i q̄ d̄us est charitas.
Caderet hic sermo de certitudine
fidei. et quēadmodū intellect̄ in
ip̄a stabilit̄ sicut in spe et in cha-
ritate. p̄ oīmodam sui derelictio-
nem sub potenti manu dei. capti-
uādo oēm intellectū in obsequiū
xp̄i. q̄liē suadebat. **T**rigoson̄ a-
nastasiae. **T**u vero ancilla xp̄i. tro-
pheū crucis tota mente ostringe.
Mod̄ infra notabit̄. **Q**uid autez
est mens tota. nisi mens vnita to-
tāl̄ et collecta. **O**is vero mēs ta-
lis deuota est in incipientib̄ de-
uotior in p̄ficientib̄. deuotissima
in p̄fectis. q̄s non disp̄git super-
bia mentis cordis sui. **D**e deuo-
tissima mente dicem̄ aliq̄. **P**rimo
de deuotiōe p̄fectoz. ad alios re-
ditura. **D**e deuotissima mens q̄lis
est in p̄fectis. h̄z in se secretū soli-
tudinis. serenū lūinis. tabernacu-
lū pacis. h̄z et cenaculū seu diuer-
ticlū refectiōis. cubiculū reſectio-
nis. nidulū pullificationis. hoc ē
ex bernardo. **V**idit illic lucē. q̄m

Tractatus

non capit: loc^o Audit armoniaz
quā non capit tēp^o. Odozā fra'
grātiā. quā non spgit flat^o. gu
stat cibū. quē nō minuit edacitas
heret amplexui. quē non deuellit
sacietas hęc ex augustio **S**ed
admirabilior ē sup oēs. dionysij
traditio. q̄ videt̄ insipiētib^o corde
rem magl. inuoluē otravidōibus
q̄ docē. Siquidē ad timotheuz
scribēs de mystica theologia. sic
dicit **T**u aut̄ timothee circa mysti
cas visōes. corroborato itinere
et sensus desere. et intellectuales
opatiōes. et sensibilia et inuisibi
lia et omne nō ens. et ens. et ad v/
nitatē vt possibile est insci^o restitui
ere ipi^o. q̄ est sup oēm essentiaz et
sciam et a te ipso. et oibus. immē/
surabili et absoluto. pure mentis
excessu ad supessētialez. diuinaz
tenebraz radiū oia deserens. et
ab oibus absolut^o ascendens.
Querēt aliquis quō p̄nt̄ hec fieri.
q̄ repugnare vident̄ in forma
hōz. **T**entem^o aliq̄ dicere p̄/
notando. q̄ duplex est hic notifi
catōis mod^o. **I**n^o doctrinal̄ ex
trinsec^o. **A**li^o expimentalis intrin
sec^o. **N**ī sciendū q̄ ois cognitio
nra ortū hz ab aliq̄ experientia.
Dis p̄terea cognitio si p̄fici debe
at in experientia t̄minat̄. **E**xpiētie
vero nomē. dicit̄ ab ex. et pario pa
ris. qz parit̄ experientia. ex reb^o in
virib^o cognituiis et affectuiis hinc
dicim^o. **H** expioz **H** operio. **H** repe
rio **E**st aut̄ experientia scōm rez

uq

seu q̄o rei. p̄ceptio simplex nō dif
cursiua. causata seu p̄ata immedi
ate ab obiectali motione **I**ta q̄
sufficit ad hęc p̄ceptionez p̄ntia
obiecti cū potētia p̄ceptiua. fmo
tis ipediment. **S**i ei color obiecti
visui. sufficit ad visōez. p̄ solā im
pedimentoz ablatiōez. vt q̄ oca
lus non sit clausus nec cecat^o. nec
aliter impedit^o **S**ic est de auditu
respectu soni. **D**e gustu respectu
gustabilis. de tactu et olfactu suo
modo. **C**eterz p̄ceptio ponit̄ in
diffinitōe p̄ genē. q̄ scōm nomē
dicit̄ p̄fecta captio. et hec cōuenit
expimentali cognitōi p̄cipue. qm̄
in ipsa. put̄ experimentalis ē. non
cadit error vel deceptio. nisi for
te occasionaliter apud potētiaz
discursiuaz. quē admodū dicit̄ ypo
cras. q̄ experimentum est fallax
Tām dicti p̄misit **A**rs inquit lon
ga **A**rs itaqz format̄ nō ab vno
t̄m expimēto. sed a pluris quorū
vtiqz singlm̄ vez est. **A**liquin nī
esset p̄ expimētū **A**ttē obinatō
expimentoz. et cognitio discursiua
de q̄ditate. et dicitōib^o rez ex
perimētataz imo et ipoz experi
mentoꝝ q̄ res sūt. an s̄be vel acci
dētia sepe fallit **C**ōsurrexit p̄i
nētias grāmatice et logice. pro
cōicatiōe mutua sup experimētis
singulis. et reb^o exp̄tis. ne omnes
aut plures experientie laterēt vicif
sim hoies. p̄sertim experientie inte
riores q̄s nemo nouit nisi sp̄s
hōis qui in ipso est **C**ōsurrexit

Super Magnificat

deniq; mod' alter cognitiōis. q̄
p̄ experiētiā q̄ disciplinalis vel
scholastic' vel doctrinalis appel
lat. per voces et scripta. qm̄ aliē
nō possum'. ocept' p̄mos per ex
periētiā habitos exponē. Cōsur
rexit etiā distinctio ver'. de ocep
tib' p̄ime intentiōis. et sc̄de vel
tertie. et de modis significādi. et
de suppositiōe naturali. Tota po
stremo ps. p̄bie q̄ rationalis d̄z
p̄pterea n̄cariū sūpsit exordium.
Suffecerit ad p̄ns omemora
tio distinctiōis vt oñdam' p̄mo
q̄ vnio mentis de q̄ nūc loq̄mur
ōsistit in experiētia p̄pterea trās
fundi nō p̄t in alios p̄ doctrināz
sicut nec visio. nec aliq̄ sensatio ex
terior aliter in alios trāsūditur.
nec amor nec odiū. nec leticia nei
q̄ dolor. neq; generalit' aliq̄ expi
mental'is cognitiō. **N**ihilomin'
doctrinalis traditio nō ē frustra.
Primo p̄pter inductiōem vt fiat
amplificatio. potētiāz p̄ceptiua
rū. cū obiectis exp̄imental' p̄cipi
endis. Deīn notificatio fiat ipe
dimentoz q̄ten' auferant'. Hec
em̄ duo sufficiūt ad experiētiā.
Ita tñ si obiecta moueāt natura
liter. Alioq̄n tertiū remoueret. s.
actualis et libera motio obiectal'
qualē h̄z extra se deus. q̄lem h̄z
libertas arbitrii sup̄ act' suos
Null' idcirco putet vel expectet
q̄ ab hoie de p̄ se. sibi tradi pos
sit cognitiō: sup̄ vnioe mentis cū
deo. Merito quidē. qz nec de q̄cū

CXXXVII

q̄ experiētia p̄t hec fidei circa crea
turas. Nemo p̄terea speret expe
rimentū. nisi sublatū fuerit impe
dimentū. **E**st igit' cōe studium.
oim̄ q̄ de theologia mystica. que
ōsistit in vnioe locuti sunt inducē
ad tria q̄ requirūtur et sufficiunt
videlz desiderium diuini obiecti.
Remotio impedimenti. **I**mploza
tio diuini beneplaciti. **P**rimū fit
insinuādo pulcritudinē et valorē
Sc̄dm̄ fit aperiēdo defectū n̄m
et lāguorez. **T**ertiū fit per orōnis
vehementiā et ardorē. Hec autē
tria opletit' ip̄a deuotio. q̄ est e
leuatio mentis in deū. sicut in ob
iectū p̄p̄riū et h̄ per piū et hūilez
affectū. in quo sp̄ est deo benepla
citur'. **O**curret forsan aliq̄s et
dicet. Quid ad te de doctrina my
stice sapiētie q̄ non es particeps
hui' experiētie? **R**ādeo. **C**redidi
p̄pter qd̄ locut' sum. **C**redidi ser
monib' expertoz. p̄pter qd̄ ofor
mit' ad eos locut' sū. q̄ten' indu
car. 7 inducā. quātū dñs adiuue
rit. ad desiderii tāti obiecti cum
isto q̄ dicebat. **U**nā peti a dño
hāc requirā. **U**nā videlz p̄ciosā
margaritā euangelicā q̄ habita
dicam'. sufficit q̄ non habita sal
tem desiderare o cupiscam'. **E**ni
tamur deniq; p̄ remotiōe cuiusli
bet impedimenti. cū imploratiōe
dini b̄nplaciti. **S**anabit ita forte
oculū mentis. 7 ei se p̄ntabit expi
endū. gustandū 7 vidēdū. q̄ sua
uis ip̄e ē. q̄ magna multitudo.

Tractatus

dulcedinis sue. quā abscondit timētib' se. **S**up̄est oñdē. q̄ doctrinal traditio theologie mystice se extēdit ad theologiaz scholasticam. nec ab ea diuersa ē vl̄ seclusa. imo nec a d̄a p̄bia fiet aut h̄ omode. si verba b̄ti dionysij a paulo. imo a sp̄scō docti. doc̄auerim' adinucē. per scholasticaz theologia. cui' ignozātiā habētes q̄uis exp̄tiaz in̄f̄secaz sētiāt b̄tē vn̄ōis. tñ hanc doctrinā lucidare neq̄būt. Exēplum ē manifestū in doctrinis phylosophicid. **N**ōne poterit astrolog' q̄ nūq̄ expert' est eclipsim sol' et lune tradē doctrinā hui' rei q̄lē rustic' q̄ exp̄iet ipsas ad oculū tradē neq̄bit? **P**osterit rustic' vtiq̄ dicē socio p̄nti. **A**peri oculos et vide. poterit extēdē digitū ad eclipsim. sed n̄l ampli'. **A**strolog' d̄o. licet ita monstrare nō poterit p̄ntiātr. docebit tñ absentes q̄l̄i aperiendi sunt oculi qualia sūt impedimēta q̄ remoueri oporteat. imo si catholic' sit diuinum bene placitū iungē nō omitter q̄ facit eclipses si vult et qñ vult. **S**ic in p̄posito. nisi q̄ astrologus h̄z demōstratōez. theolog' vero solaz eruditōez in fidei auctoritate firmatā. **M**ulti multa locuti sunt. nos multoties iam inter multos. de et sup̄ d̄bis dionysij dum tractat de mystica theologia et diuina sapiētia xp̄ianoꝝ. **D**ixerunt aliqui q̄ cōsistit hec theologia. in

vij

abnegatiōe oīm a deo. **A**lij q̄ in affectu et dilectōe. nōnulli q̄ in telligētie puritate. **A**lij q̄ in mentis ad deū collectiōe vel vn̄ione. **A**lij q̄ in deuotiōe seu mētis eleuatiōe. **A**lij q̄ in raptu vel extasi vel mētis alienatiōe q̄s sex positiōes absq̄ otētōe p̄tractem' sub certis p̄pōnib'. oñsuri oformiter ad d̄ba cāctici marie. qd̄ existit in exp̄imentali. et gratuita vn̄ione seu collectiōe et exultatione hūilīū mente cordis sui cū deo. dū disp̄sit sup̄bos. dū deposuit potentes de sede. dū esuriētes impleuit bonis dū suscepit isrl' puerum suū re cordat' mie sue. **D**icam' igitur abbreviato sermone. q̄ sapientia xp̄ianoꝝ de q̄ tractauit diuinus dioñ. est vn̄io mētis seu collectiō tanq̄ p̄ genē Jūgē exp̄imēta/ lis et gratuita. cū p̄fe lūinuz deo tanq̄ p̄ formali differētia et. p̄ fine vel obiecto. **M**ens ponit' qñ p̄ materia vel subiecto. **H**abem' ecce gen' descriptiōis. s. vn̄ionez simul cū obiecto suo deo. et mētē p̄ subiecto. **N**ec oportet insistere scrupulosi'. qz null' ambigit. **S**ed in h̄ est difficultas. q̄ et q̄lis sit ista vn̄io. et quēadmodū opetur et cur p̄ d̄ra additū. exp̄imental' et gratuita. **P**orro qñ gratuita sit hec vn̄io. q̄s negaret. ad quaz nec natura sufficit nec industria? **S**ed neq̄ satis ē vn̄io gratuita si nō percipiā quēadmodū deus habitualr. vn̄it p̄ grām ⁊ vtutes

Super Magnificat

in puulis baptisat. q̄s tñ nō dici
m^o mystice sapiētes. **S**uperest
igit̄ difficultas velut vnica q̄d sit
et quō sit vnitiōis experientia. **P**os
sum^o aut̄ dicē. q̄d experientialis v/
nio mentis cū deo. ē simplex ⁊ a/
ctualis pceptio dei gr̄e sue. gratū
faciētis dono qualis h̄ incipit. ⁊
p̄ficiat̄ in gl̄ia. per gr̄am cōsumā/
tā. Est igit̄ hec vnio experimenta/
lis p̄gustatio q̄dam gr̄ie pignus
et arra felicitat̄. eterne. cui cōtra/
ria ē disp̄tio et auersio sup̄boruz
mente cordis sui. **R**elinquit̄ tādē
hec depurata. seu expolita. theo/
logie mystice descriptio. **D**icēdo
q̄d ē experimētalis dei pceptio. **P**o/
tius aut̄ ponit̄ pceptio q̄ cogni/
tio q̄ generalis ē termin^o ad oēs
vim mentis. s. racionalem. cōcupi/
scibilem. irascibile. vel ad vim ap/
p̄hensiuā et affectiuā. q̄uis nihil
vere videat̄ p̄cipi. q̄n̄ vis appre/
hensiuā. concurrat. **A**liquin vis
affectiuā fieri posset in cognitiuā
q̄d aliq̄ nedū cōcedunt. sed hoc p̄
bare ostendūt. **N**ec theologiam
scholasticā suscipiūt in hac parte
sed a mystica secernūt super qua
re videri poterit in p̄cessu.

De experimētali vnio/ ne veritates.

Experimētāl dei pceptio. faci/
alis ⁊ imediata. nō hēt̄ h̄ in via
de lege cōi. sed expectat̄ p̄ p̄mio
in gl̄ia cōsumata. **C**ōcedit̄ hec ab
oib^o. nec oportz p̄batidib^o imo/
rari. imo sic concessa est propoli

cxix.

tio vt in errore aliq̄ p̄lapsi sint.
dicētes q̄ nec in patria deus im/
mediate videbit̄ sed in theopha/
n̄is q̄busdam cōtēperatib^o inac/
cessibile lumē dei. imbecilli menti.

Quo sup̄ errore destruendo. do/
ctores nedū copiosissima dispu/
tatiōe. sed sētētiali dēterminatione
p̄cellerūt iuxta notata dñi bona
uenture. sc̄do s̄n̄iaz. dis. xxij.

Experientialis dei pceptio nō vi/
det̄ esse cōlitter ipsa vnio. **A**dmittit̄
aut̄ hec p̄dicatio. q̄i per cām
vel cōcōtātiam sed nō multū inf̄
est ad rē nr̄am. **T**āta q̄ppe ē cōne/
rio oim viriū mētis. vel habitū
virtuosoz cū habitu gr̄e. et actū
p̄ncipali ei^o q̄ apparet q̄dā cir/
cūincessio. velut in benedicta tri/
nitate. suo modo. **E**st em̄ gr̄a gra/
tūfaciēs. vna in trinitate habitu/
um theologicoz et trina in vni/
tate sua seu radice. sicut mēs vna
est in essentia. et trina in potēt̄is

Atz vero potentie sint realiē
ab inuicē distincte. vel tātūmodo
relatiue seu comparatiue. **E**t si gra/
tia prius informat essentiam mē/
tis q̄ potentiam. parū interest.
pro deuotis scrupulosus inqui/
rere. **E**xperientialis dei per/
ceptio videtur fieri. dum influ/
rus formalis et habitualis gra/
tie gratum facientis in actus su/
os immediate se protendit. **E**x/
emplum de formis alijs. dum ex
actu primo qui ē informare. pro/
cedunt ad actus secundos sicut
vita ad viuere. lux ad lucere.

tractatus

Intellectus ad intelligere. sensus ad sentire. **S**unt autem effectus plures gratie. **T**res hierarchici. Purgare illuminare. perficere quos aliquid multiplicat. secundum mentis vigorem. fulgorem et amorem. dicentes quod virtutem memorie. purgat. eleuat. et stabilizat. fulgorem intelligentie illuminat informat et assilat. Amorem affective perficit. viuificat et unit. et mentem acceptam deo reddit. **E**xperimentalis dei perceptio. fit secundum fructus spiritus. quorum maximus et primus est charitas. id est. cara unitas. unde procedunt alij. gaudium. pax. patientia. longanimitas. bonitas. mansuetudo et fides. modestia. continentia. castitas. **N**on charitas. puta est virtus theologica dicitur habitus sed puta est fructus dicitur actuale charitatis. experimentum. vel sentimentum. quibus nesciat homo certitudinaliter unde veniat aut quid vadat. sicut infra notabitur. **E**xperimentalis dei perceptio. vel noticia si pura esse debeat. et vehemens. requiritur in sensibus anime proportionat. sensibus carnis. quod purgantur. illuminentur et perficiantur per operationes gratie gratum facientis. quos nunc elicit immediate. nunc imperat mediate per habitus virtutum. donorum et beatitudinum. **S**ic experimur. quod homo non percipit se viuere nisi dum anima procedit ad actum secundum opera vite. que cessant utique postea. impedimentis in sensibus. per ebrietates. per somnum per infirmitates aut egritudines. **E**xperimentalis dei perceptio si de-

vij

beat esse perfecta. et talis que dicitur materialis sapientia diuina vel mystica eminat in caliginem quam inhabitat deus vere abscondit et qui ponit te nebras latibulum suum quod ut fiat experimetaliter nunc est mentem ab omni cognitione actu. vel affectiuo circa creaturam omnem etiam circa se ipsam tunc vacare. et in silentio summo esse morique denique toti creature ut soli deo viuat creatrici essentie. **H**ic est nunc punctus difficultatis. et mysterium absconditum. quod nemo nouit per experientiam nisi qui accipit. **P**otest tamen nosse per doctrinam in auctoritate fundatam cum manu ductioibus et exemplis. **A**lioquin vane penitent. studiuissimum beatus dionysius. cum ceteris. videre libros super hac re. **E**xperimentalis dei cognitio eminat in caliginem. huius punctus deserit aliam caliginem. **C**aligo que deserit est omnis creatura. que de se non nisi caligo est. per uatio. id est. luis. **A**lioquin non dicitur. **J**ohannes de creatura. quod lux in tenebris lucet. et tenebre eam non comprehendunt. **I**fit autem ista desertio secundum tria. que notat dionysius. in tribus premissis. **P**rimo deserit operatio sensitiva. quia non oportet ut vegetatiua deserat. **S**ecundo operatio intellectualis. secundum omnem ens. et non ens et huius plane accipiendum est de ente vel non ente creato vel creabili. non de ente primo et puro. **T**ertio deseritur mens ipsa. non utique quod maneat essentialiter in se. **A**lioquin esset et non esset. nisi velimus insanire cum almarico. et similibus hereticis. dicentibus

Super Magnificat

mētē otēplatiui. vel beati pōē
sui esse in p̄prio genere. et redire
in illud esse ideale. qđ habuit esse
ialr in arte diuina. Et h̄ essz p̄r/
sus mētē ānihilari. aut nihil oio
posset ānihilare de°. Et h̄ aliqui
volūt seō male. qz s̄l̄r ipse creare
nihil posset. **Q**uid ē igit̄ mētēz
se ip̄am deserē. hoc ē ip̄am in a/
ctu primo suo essentiali manētez
nullū actū scđm circa se ip̄am aut
circa qđlibz aliud ens. p̄ter deuz
exercere. et tūc intrat nouā cali/
ginē de qua sequitur exponēdū
Experimentalis dei cognitio
seu noticia v̄l p̄ceptio quā iuesti/
gam°. qz nō terminat̄ in deū cla/
re et nude visuz. s̄l̄t̄ in caligine
qđam supra se. deserendo primā
caliginem creaturaz. p̄ se. vel s̄
se imo et se p̄ et sub se mō dicto.
Nō est qz nec mēs hz oculū qui
nat̄ sit h̄ vidē deū. nec de° ob̄icit
directe et imediate se ip̄m **G**ran/
dis att̄n̄ difficultas ē. si ois noti/
cia experimētalis sit intuitiua. su/
per q̄ noticia tractat̄ de scō noie
dei **S**atis sit h̄c dicē q̄ intuitiua
cognitio dei nō negat̄ h̄c in via
ex h̄ p̄scise q̄ de° est obiectū im. p̄
portionatū mētis oculo. p̄pter ex/
cellētiā visibilis. sed quia non
placet deo. **R**atio qz obiectū in/
telligibile. quāto est p̄fecti°. tāto
mag. idone° est ocul° mentis ca/
pere ip̄m **N**on em̄ leuitur. armo/
nīa mentis de se ab excellentia in/
telligibilis. quēadmodū destruiē

.cxl.

armonia oculi sensualis p̄ excel/
lētiāz luci. **C**ōpatio igit̄ oculi ve/
sp̄titionis ad solē. nō ēt oēm s̄l̄u/
tudinē ad oculū ment. resp̄cū ma/
nifestissimoz in natura. dicēte a/
ristotele q̄ intellect° q̄nto p̄fectio
ra itelligit. tāto sit habilis ad al/
tiora. v̄n̄ p̄bat imaterialitatem
ip̄i°. **E**xperimentalis dei p̄ceptio
p̄ caliginē non fit sine clarissima
irradiatōe ac sine silentio susur/
rāte. et ocelte dicēte. difficili° hoc
videt̄ ad explicādū **E**redendum
t̄n̄ ē v̄bis dionysij. crebro sic lo/
quētis in diffinitōe sapiētiae q̄ ali/
bi. **P**lacuit inquirē exēplū sensibi/
levisus corpalis ad lucē solis. fit
em̄ frequēs per dionysij q̄ augu/
stinū et aristotelē cū ceteri. opa/
ratio talis. qz nihil simili° in crea/
turis corporeis luci sp̄uali. q̄ lux
solis sic visui corpeo visio mētis.
Exēplū vnū **S**int due dom° val/
de distātes. q̄z q̄libz fenestrā h̄/
at aptaz. asp̄cū mutuo et directo
sit mediū p̄r° expeditū. sit ocul°
seu vidēs in vna fenestraz. distat
qz q̄ si nullū sit i medio lumē. pu/
ta de nocte. ocul° erit inē duas ca/
ligines. q̄z nullā attinget. qz nec
illā q̄ retro se ē in domo sue fene/
stre vel istaz q̄ in ista fenestra est
qz ad fenestraz vacuitatē nō p̄/
tingit mediū nō illustrato. **S**z il/
lustret̄ mediū p̄ qđ acies oculi di/
rigat̄ ad fenestrā oppositaz. iudi/
cabit v̄t̄qz talis ocul° eē caliginē
quamuis dom° intra se copiose

tractatus

fit illustrata. Docet h̄ experientia
cū rōe p̄spectiuoz. qz nunq̄ vide
tur lux sine coloris mixtiōe. q̄ nō
est nisi in corpe t̄minato. **U**n̄ oculo
carnis pure. in medio luci. po
sit̄ nihil vidēt. sed essz in caligine
Ecce q̄ ad inspiciendū caliginez
oportz q̄ ocul̄ sit inter duas ca
ligines retroz aū. **O**portz nihilo
min̄ si debeat anterior caligo v̄
deri q̄ fiat irradiatio p̄ medium.
Exēplū de voragine t̄re. q̄ nō a
gnosceret̄ p̄ oculm̄ sub se tenebro
so. medio inter oculm̄ et voraginē
nullaten̄ illustrato. **E**xēplū al
tez. qd̄ ab auḡ. iā pū inductuz
est de diuisione spūs. **S**it oculus
in excelsō mōte. q̄lis fertur esse o
limp̄ sit ab imo nubes caligino
sa. phibens aspectū oim̄ q̄ sub eo
sūt. sit rursuz inter soles et oculm̄
alia caligo impediēs aspectū so
lis directū nō aūt diffusiōem lūis
ex obliquo. **C**ōstat q̄ ocul̄ sata
gens inspicē solē. nō intuebit̄ nisi
caliginem. q̄uis in̄ suscipiat obli
quā irradiatiōem. **A**lioquin non
videret ocul̄ istā caliginē radia
tiōe h̄mōi non existēte. **P**otest h̄
induci illud **I**saie. **S**urge illūinaē
hierlm̄. ecce tenebre operiēt t̄ram
et caligo p̄p̄os. sup te autē oriet̄
dñs et gl̄ia eī in te videbit̄. **C**on
sonāt exēpl̄s. verba **R**ichardi de
diuisione aie et spūs. **I**n hac in
quit diuisione aia et qd̄ animale
est in imo remanet. spūs at̄ et qd̄
spūale est. qd̄ eleuat ad sūma. q̄

vii

ab infimis diuidit̄. vt ad summa
subleuet̄. ab anima scindit̄ vt dñs
diūgat̄. qz qui adheret deo. vn̄
spūs est cū illo. **F**elix diuisiōz mi
rabilis separatio vbi qd̄ corpule
tū est et feculētū deorsū remanet
qd̄ spūale ē et subtile. vsqz ad cō
tēplatiōem diuine gl̄ie sublimat̄.
et in eādez imaginē transformat̄.
Pars inferior sponit̄ ad sūmaz
pacē et trāquillitatē. cū ps supe
rior sublimat̄ ad gl̄iam et iocū
ditatē. **H**ec aut̄ sub eisdez verbis
ponit̄ auctor de spiritu et anima.
Que aut̄ sit ista par. q̄ gl̄ia. q̄ iocū
ditas et qd̄ est qd̄ videat̄. hoc
est qd̄ inquirim̄. **E**xperimentalis
dei p̄ceptio. nō sit p̄ solā abnega
tiōem. **R**ō qz pura negatio nihil
ponit̄. **U**n̄ damasc. li. 2. ca. 2. in fi
ne d̄t. **S**ūt etiā qd̄a. affirmatiue
de deo dicta. **A**tutez [super]cellēt.
negationis habentia. puta tene
bras dicētes. **I**n deo. non tene
bras intelligim̄. sed qm̄ lux nō ē
sed super lucem. et lux qm̄ non te
nebre est. hec ille. **S**ic igitur quic
quid affirmatiue de dō dicimus
includit negationem aliquam. et
econuerso negatio relinquit af
firmationem. non qd̄dem ad idēz
et scdm̄ idem. et pro eodem. **A**lio
quin essz contradictio manifesta
sed accipiuntur affirmatio et nei
gatio respectu diuersorum. quia
negatur a deo quicquid est imp
fectōis in creatura sicut ois crea
tura est imperfecta. quantūcūqz

Super Magnificat

perfecta sit in suo genere. et ponit
per excellētiā affirmatio de deo
Propterea dicit sepe dion. qd deus
non est ens. sed supens. super bonum
supponens et similia. **E**xprimētal' dei
preceptio claudit in se duplicem viam
cognoscendi deū. scilicet per ab
negatiōem et excellētiā. nec via
abnegatiōis sufficit. nisi via excellē
tie adiungatur nec e contra. Propte
rea dānatus est articulus piscis. di
cens qd non cognoscim' de deo sed
in via nisi quid non est. **E**xemplū be
ati dionysii est aptissimū ubi dicit
secundo de mystica theologia. Sicut
per se ipsum agalma naturale faciē
tes. id est imaginem. ex ligno vel lapi
de. auferunt ea. quae supiecta sunt. pu
ta oculi visioem vetantia et ipsas
in se ipsa ablatione sola occultas
manifestat formas vel in manife
statiōem ducunt. sic supple fit in co
gnitiōe. per abnegatiōem. **C**ōstat
autem qd statue factor nihil addit ad
lapidem ut sculpat imaginē. sed
trahit tantūmodo de Verūtū ali
qua ablatiōe facta. linquit pulcras
scilicet imaginem. **C**ōsonat Aug'
dionysio. et exemplo per confirmati
one dictorum sic dicit. Cum audis.
bonum hoc. bonū illud. tolle bo
nū hoc et bonū illud. et vide si po
test ipsum. bonū nullo alio bonū. tū
videbis deū. Ita de vero. Ita de
pulcro. Ita de ente precipue. Ita
de quolibet attributo dino. **E**xpe
rimentalis cognitio dei. fit intelli

.cxi.

gi per ablatiōem fieri. septem mo
dis. Quorum duo spectant marie. per
posito nostro. **I**n' ad intelligentiā
ali' ad deuotiōem. **I**n' mod' ē per
noinis impositiōem. ali' per volun
tariā acceptiōem seu credulitatez
Terti' per reales ablatiōez. **Q**uar
t' per intelligentie depuratiōez. **Q**uin
t' per intelligentie perspicacitatez. **S**ex
t' per intelligentie deiformitatez. **S**e
ptim' per intelligentie simplicissimā
vnitatez. **D**iscurrā' per singu
los modos. Est itaqz prim' famē
liaris nobis per statu vie. ubi grā
de vno hoc nomine bonū vel bonū
tas. quod hito de ipso. sic accipi pote
rit de ceteris. **E**xperimur itaqz qd
sint aliquae res a nobis appetibili
les vel quod vtilis. vel quod delectabi
les. vel quod pulcre et honorabiles.
Imponim' ad hec appetibilia si
gnificāda h' nomē bonū. **E**xperi
mur consequenter. qd res appetibiles
sunt in multis. de seculose et quibuscunqz
quodam' refectiōez ibi repim' aliquā
defectiōez. molestā appetitui car
nis et spiritus. **P**rocedim' vltra ad im
positiōez vni' nois quod sunt bonū
vsqz quaqz perfectū. cui nihil assit. vel
adesse possit de malo. nihil bonū
desit. ita qd sit bonū quod mai' cogi
tari non possit sic augustinus accipit per
modū anselm' de h' noie de'. quod
appellamus bonū simpliciter. ens autē
sūme perfectū. **Q**ua ipositiōe fa
cta. confestim ois qui scit imponem
et audit h' nomen de' vel h' nomē

tractatus.

bonū nullo addito .i. bonū simpli
citer qz simplr. dico qđ sine addi
to dico **O**is itaqz talis accipit p
reliq̄ re tali pstantissima. quā cer
teris oibus asponit .hoc nomen
bonū et hoc nomē de^o. ita q̄ con
uertibilr se hnt bonū simplr de/
us **C**ōstat ita fieri potuisse. et fa
ctū esse. et ita retineri **Q**uo sup/
posito voluit Anselm^o et quidaz
alij demonstrare. deū esse sicut pu
tabāt. euidentē eē. q̄ bonū q̄ mal^o
cogitari nō poterat. nēario erat
Alioquin si possz nō esse: iā nō es
set bonū q̄ mal^o cogitari nō pos
set **S**ed scdm veritatē. pcessus est
sophistic^o et inualid^o si nō aliter
ōfirmet **D**iceret em̄ insipiens cō
tra quē arguit se admittere istū
qđ nois. q̄ deus est bonū q̄ ma
lus cogitari nō p̄t. negaret tñ q̄
aliquō tale sit in re. sed tñ in noie
siē si de^o imponeret ad significan
dū bonū sūmum in trib^o supposit.
absolutis. nihil in re noi rñderet.
Propterea restat scđus mod^o q̄
nēarius est accedē volēt ad deū
credere. s. voluntarie. q̄ aliquō ta
le bonū est vere in rez natura. s.
mo sup oia q̄ cogitari p̄t in rez
natura p aliquā imaginatōez. ra
tiōem vel intellectū **H**ec aut vol
untaria et fidelis acceptio. q̄ ne
dum concedit qđ nois sed quid
rei firmiter credit. et ita in omī lo
cutiōe sibi supponit. hoc nomē de/
us. qz suppositio est acceptio emi
ni in p̄ōne p suo signato vltima

vij

to **E**x hac acceptiōe scđa. pti
nus elucidare possem^o quēadmo
dū deuotissima mēs laicoz sim
pliciu ptingere p̄t ad experimenta
lem dei pceptiōez seu theologiā
mysticā q̄ in vniōe oisistit mentis
ad deū dū oisigit eos sibi dū di
spgit supbos mētis sui **P**erga
m^o attñ prius ad aliquē modoz
alioz. numeratoz declaratiōem
Et qđem tertū p̄t a solo deo. fie
ri. redigendo oia bona in vñū se
bonū q̄liter erāt ab eterno ante
mundi ostitutionez in architipo
mūdo solo. sed nō mltū facit ad
p̄positū. nisi p q̄nto facili^o venit si
delis simplex vel theolog^o ad co
gnoscendū. sup eminentiam boni
eterni super omne aliud boni no
men quādo credit vñū posse ne
cessario manē. alijs nō existētib^o
vel destructis. **Q**uart^o mod^o ma
xime ogruit. p̄posito augustini s̄z
quē pcessit in suis ocessiōib^o imo
in oibus pene libris suis. etiā cuz
simplice m̄re sua. dū colloqrētur
valde dulcis ad fenestraz **D**epu
tabat itaqz m̄rem deuotā tal ab
stractōnis p̄bicalis esse capacez
put colligit ex libro suo scđo
de ordine dū vult deducē q̄ ois
phylosophica traditio. ordinate
processit ex amore preuia gram
matica. de hinc logica et conse
quenter suo ordine de reliquis
Amor enim cum fuēit humani
conuictus ad quem loquela re
quiritur. nec sufficit nisi polita

Super Magnificat

fit ratio scdm deductioez illie tra
ditā q̄uis in laudē pith agoze ni/
mūs fuit vt idē in retractatiōib⁹
fateē hūilic Augl. Modus iste tā/
tus reputat⁹ ē a p̄bis. vt dicerent
absq̄ illo nō posse q̄c̄q̄ sciē pprie
vel intelligere Ita em̄ posuit **Alb**
in suo de intellectu et intelligib. de/
ducēs per longū p̄cessuz. pōnes
antiq̄z p̄hoz imo et idolatrarū
q̄ theletis et thurgiti. purgatiōib⁹
vtebant q̄z meminit Augl. de tri/
nit. disputās aduersus eos **Auto**
p̄terea dicem⁹ de isto q̄rto abstra/
ctiōis mō. si fieri p̄t absq̄ deuoti/
one! **Cōstat** ita posse. qz cōis est
ad oēm cognitionē de reb⁹ habē
daz p̄ rationez maxime p̄ intelli/
gentiā **H**z aut̄ intelligentia multi/
plr̄ inueniri. sicut ex f̄bus modis
p̄sequēter additis colligif. q̄uis
p̄ceperint aliq̄ boetiū voluisse in/
telligētiā esse soli⁹ dei. sed mode/
rati⁹ est vsus. q̄ est soli⁹ diuini ge/
neris. sicut ratio hūani. **Gen⁹** aut̄
sum⁹ dei. licet nō illa p̄fectiōe hic
q̄ erim⁹. dū filies erim⁹ deo et āge/
lis vel intelligentis eius. **Intelli**
gētia nō erit in actū suū absq̄ ml̄
tis abstractionib⁹. pp̄t̄ oneridēz
suā cū materia **Corp⁹** aut̄ qd̄ cor/
rūpiē aggrauat aiā. qm̄ p̄ sta/
tu vie talis est ordo potentiaruz.
q̄ supior non erit in act⁹ suos nī
si p̄cesserint act⁹ inferiores **Hoc**
āt̄ p̄m Augl. nō ē nature nisi desti/
tute **Pozro** seq̄ns mod⁹ h⁹ respī
ciebat statū nature sue p̄mit⁹ insti

.cxlii.

tute. s̄lr et excellēti⁹ spectabat ad
angelos aī glificatiōez creatos
Remāsit hec p̄spicuitas natu/
ralis. etiā in ip̄is demonib⁹ q̄ ad
speculabilia **I**n practid. em̄ exce/
cat eos malicia vehement⁹ **Sext⁹**
demū modus spectat ad oēs glifi/
catos spūs. **Septim⁹** dō ppri⁹
ē soli deo **R**estringet̄ aut̄ p̄mo nī
ad duos modos. q̄b⁹ p̄t p̄ abne/
gationē et ablatōez agnosci de⁹
Un⁹ est fidel et simplex deuotio
Ali⁹ est p̄bica vel theologica itel/
ligentiē depuratio **Hic** em̄ sēp a
disposiōe fit resolutio ad vnitatē
sic a pluralitate singulariū vago/
rū. vt h̄ ens h̄ bonū cū inuolucr.
accidētū loci et t̄pis. h̄ic et nūc fit
resolutio ad vnitatēz sp̄i. et cōse/
q̄ntē ad q̄oditates simplicissimas
q̄s signāt termini trāscendentes.
Corrūdent āt̄ vocibus ad extra
cōcept⁹ naturalr̄ significātes. se/
cundū q̄s sumebat̄ suppositio na/
turalis. **C**olligim⁹ ex his. du/
as p̄ fūdamēto veritates **Pri**
ma q̄ exp̄imentalis dei p̄ceptio
agnitiōē intelligentiē. pure p̄ce/
dētez. nō req̄rit nec seq̄ntē **Appa**
ret p̄ indirectū. qm̄ hec intelligen/
tia. paucissimis ouenit **Theologi**
az dō mysticā d̄t̄ diōsi. cōem eē
xp̄ianoꝝ. **Altera** d̄itas **Exp̄imē**
talis dei p̄ceptio. p̄t in simplici/
b⁹ p̄ deuotiōē obtineri. q̄nq̄ fa/
cili⁹ q̄z p̄ l̄atos. **P**tz ex descripti
onib⁹ deuotiōis. et exp̄imētalno/
ticiē et abstractionis voluntarie

tractatus.

per solidam fidei Reuolet tandē.
O ad a finis ad principiu tracta-
tus ipsi. **O** beata solatrix peccato-
ru q̄ ceptus ē sub hac nota canti-
ci tui **D**ispfit supbos mente cor-
dis sui. **R**esumat imaginatio. de
triclino cordis. **F**iat scdm illud
deductio clarificas q̄ supsūt **C**ō-
stituat sibi noster spūs tria cena-
cula **I**nfimū mediū et summum.
Sit in infimo. sicut incipiēs. sit in
medio. s. scdo. pficiēs. sit in tertio
pfect^o **C**ōcordātiā sup qua sta-
bilisat. accipiat. ex cōsideratiōe sa-
cramenti eucharistie. de q̄ fiet po-
steri^o sermo. sup isto. **E**surientes
impleuit bonis. **S**ūt in hoc be-
nedictio eucharistie sacramēto. p̄-
mo res sacramenti q̄ est vez cor-
pus xpi signatū. p accidētia pa-
nis simul et vini et contētum **E**st
insup hoc corp^o verū sacramētū
toti^o corpis mystici. qd̄ est hic si-
gnatū. nō signans aut otentū **E**t
tertio p cōcordātiā psonalē et es-
sentiale ipse verus de^o quia caput
xpi deus. **E**cce q̄ spūs hōis fide-
lis. simplicis etiā et sine lris. p̄t et
debet cōsiderare et credere cū aia
.i. in infimo cenaculo posita. qm̄
hic est corp^o xpi vez et viuū. cuz
articulorū fide q̄ hūanitatē respici-
unt **P**otest ex hac fide totā se re-
colligere ad meditatiōem istoz
q̄ corporaliter acta sūt p xpm. et ex
illa meditatiōe p̄t cōcipere spm̄ de-
uotiois p pium et hūilem affectū
Pōt etiā virt^o spūs scti talē affc̄m

vij

deuotiois ita purificare. vt ad ni-
hil aliud diligendū p tūc. saltem
qd̄ sit aduersus se conuertat affe-
ct^o sic credētis. **C**ōuertat se mo-
do sicut ad piā cōsideratiōem. et si-
delem corpis xpi mystici. i. aiatū
iā saluataz in paradiso vel saluan-
daz de hoc mūdo. ac etiā de pur-
gatorio. **H**ec ascensio tenet locuz
suuz. vbi lustrat spūs vniuersa in
circuitu. celestiu. terrestriu. et infer-
noz **C**ōuertat et eleuet postremo
fidelē sue meditatiōis deuotioez
ad solū deū. secludendo nō p ra-
tione seu intelligentiaz. sed p sin-
cerā dilectiōem omne aliud diligi-
bile creatū sub enigmate soli^o pie-
fidei. qua credit actualiter. q̄ hic
est de^o suus quo mai^o et nobilius
cogitari nō potest nec amari qui
tot^o est desiderabilis **S**epe. op-
tus est in deuotis simplicib^o tot^o
casus quē ponim^o **E**t quo col-
ligim^o. quē admodū deuotus sim-
pliciu spūs. exercet se tripliciter v-
niendo mētem suā in deo. p pium
et hūilem affectū ad hoc sacm̄.
Spūs aut mag^o erudit^o. p rōem
et intelligentiā potest ex idustris
scētialib^o acq̄sire. clari^o ista agno-
scere q̄ per solā fidez sed nō veri-
us neq̄ sublimius **I**n visitauit
p̄dem in infirmitate sua q̄ndā se-
minā etate grādeuā **Q**uesiui quō
sibi esset **M**ox suspirando clama-
uit quō potuit **R**emouit cor meū
ab omni creaturaz reposui in cre-
atore. **E**go vero rñsonem tante

Super Magnificat

fidei stupens et laudans abscissi B
vni inferens. **S**atis est. Et vere
si ex aio. nihil supra. Spūs subin
fas hz. per sapiētie diffusiōez et il
lapsū magl. sursum agi et reduci.
qualis erat pauli mēs. **S**iue inqt
mente excedim⁹ deo. **E**t itez Sa
piētiam loqmur inter perfectos.
Et rursus Nos aut reuelata fa
tie. trāformamur de claritate in
claritatē. tanq̄ a dñi spū. **S**a
pientiaz hāc supra dixim⁹ descri
psisse dionysiu. tractantes illud.
Et sc̄m nomen ei⁹ circa finē. **A**s
signat idem dion. q̄ hec sapiētia
est amens et irrationalis et stulta
et tñ est ois rōis. et mētis et scie
causa. **V**ideam⁹ de verbo hoc
te docente et illūinante. **O** virgo
btā. o sapiētissima feminaz. **Q**uid
sibi vult B verbū. vt sapiētia qm
q̄rim⁹ in nullo videat. n̄i triclīnij
cenactō repiri. **N**ūquid in supmo
vbi mens habitat. **A**t sapiētia est
amens. i. sine mēte. **N**ūq̄ in me
dio. vbi ratio collocat. **P**t ipa di
cū irrationalis. sine rōe. **N**ūquid
in imo vbi cognoscit aia. **E**t hec
sapiētia stulta vocat. q̄i sciam nul
lā h̄is. **D**ic obsecro te virgo pru
dētissima. dic p sapiētiam tuaz q̄
pacto talis repugnātia. verborū
et noim. imo et rez secū stabit.
Hoc ē qd lōgo iā p̄essu vestiga
uim⁹. **H**oc altero iā tractatu p̄o
ri de scō noie filij tui q̄daz dicere
sponoim⁹ sub te fisi. **H**oc nunc
exsoluē tētabim⁹. expōnez recen/

celij

fetes diffinitiois. sapiētie. a deuo/
to tuo dion. posite. **S**apientia
inqt ē diuinissima dei cognitio. q̄
ē p ignorātiāz ognita sc̄m vni
onē sup mētem. q̄i mēs ab oib⁹
alijs recedēs. postea etiā se ipsaz
dimittēs. vnita ē splēdētibus ra
dīs. inscrutabili. et p̄fūdo sapiē
tie lūne illūinata. **F**iat ergo per
pticulas. n̄ cursus Sapiētia est
diuinissima dei cognitio. **E**uz dei
ognitio hic in via (qz sic loqmur
in sequētib⁹) sit triplex in genere.
Quedā symbolica b̄i vtēs sensū
bilib⁹. quedā p̄pria. b̄i vtēs intel
ligibilib⁹. **T**ertia mystica q̄ ducit
ad supmentales excess⁹. **H**ec ter
tia b̄ noiat diuinissima. qz p̄fectis
sima. qz expimētāl̄ habitā. **Q**uid
em̄ p̄fecti⁹ sc̄t. q̄z qd in expientia
cognoscit. **S**upra dō deo dūm
ē q̄ theologia mystica ē expimē
talis dei p̄ceptio. et intuitiua suo
mō. **S**apientia ē p ignorātiāz. co
gnita. **S**i ad idē et sc̄m idē oio
fiat locutio ostat q̄ b̄ ostare nō
p̄t sicut nec traditio p̄t. **R**efertur
ergo ad diuersa hec duo. p
ignorantiā et cognita. **T**ollit vi
nitio intellectual. discretiua cuius
cūqz rei create vel creabilis. et b̄
nō in habitu. sed in actu. saltē in
tentio. q̄ possz mouē vel trahere
intellectū discretū ad impediē
dū affectū mētis circa deū ab a
ctu. q̄ d̄z b̄ ognitio. **E**t q̄lis cog
nitio. statim ap̄t. sc̄m vniōnē sup
mētez. **E**rit sup hac vniōe sermo

Tractatus

posterior sup illud. Esurientes repleuit bonis. Non enim potest hec materia grandis. tota simul euolui. Vocat vnioez hanc expositoies dionysij q̄s legi. vnioez extatica vnientem affectu mentis cu deo. Videet alhs q̄ hec vnio no sit formalr amor vel dilectio. sed radicaliter suodat in gra gratu faciente du est in actu sicut principali et supmo q̄ est vnire cu deo. Juxta illud apli. Qui adheret deo vnus sp̄s e. Hec vnio p gram psupponit tres virtutes theologicas. dona simul et beatitudines et ceteros habitus. psertim infusos q̄z gra gratificans e radix. forma et finis. qd dicitur ppter gras solū gratis datas q̄ non reddunt ex se gratū deo. vt sūt gr̄e omnes si stricte loq̄mur pter charitatem. Cuius ratio e qz sola charitate excepta q̄ non opatit qd cūqz mortale oīra legez dei. ceteri habitus stare p̄nt cū pccō mortali et gr̄e p̄uatiōe. sed ecōtra gra stat sine illis. Rursus hec vnio dicitur sup mētē. quēadmodū tractatu scdo sup illud Exultauit sp̄s me⁹ de uictū e. mariā fuisse sup sp̄m. imo et sine spū qnqz dū cecinit b̄ canticū. Magnificat aia mea dñm. Propterea dicitur hec sapiētia amēs nō q̄ mēs p̄dita sit vel destructa sed qz p̄ tūc. de se nil cogitat. intelligendo se ip̄az actualiter vel amādo Et b̄ explicat cū subdit in diffinitōe. qñ mēs ab oib⁹ alhs

vij.

recedēs. postea etiā se ipsā dimittēs. Hoc quō fieri possit pluries oñsum est etiā naturalibus industrijs maxime psupposita fide sūmi dei. Sed qd sequitur prius grauituz. ad qd nec natura sufficit nec attingit industria p̄pterea iure dicitur hec sapiētia singulari p̄uilegio. data a sp̄scō. q̄bus vult q̄ mō vult spirāte. et nō nisi fidelibus xp̄ianis. q̄ntūcūqz alhs fuerint p̄ intelligentiā eleuati et illūinati. Hec sapiētia nō dat p̄ leticiā internā affect⁹ circa deū. sine sapiētia incarnata et impanata sic loquēdo. Sed qz xps ostiuz est. ad hanc sapiētiam dux et scala. Jocerco sequit vnica est. s. mēs superior p̄ncipalior portio sp̄ual. sup splendētibus radijs inscrutabili et p̄fūdo lūme sapiētie illūinata. Cōfestim elscit. q̄ hmōi sapiētia nō sit pura caligo. nec pure tenebre nec pura ignorātia. Alioq̄n mēs ipsa. q̄liter esset inscrutabili. et p̄fūdo lūme illūinata? Colligit scdo q̄ hec illūinatio neq̄t haberi. p̄ hūanum scrutiniuz. qz dicitur inscrutabili. lūme et p̄fūdo. qm̄ ad illud neq̄t per se ratio vel aia deducē. sicut nec altitudinē diuine sapiētie penetrare. Sunt em̄ apud deū idēz altitudo seu sublimitas et p̄fūdū. sicut ip̄e e initū et finis Sol⁹ igit sp̄scs. causat hanc illūinatiōez sapiētie. cui⁹ sp̄s e auct⁹. et oib⁹ mobilibus mobilior. attingēs vbiqz p̄pter suā mūdici

super Magnificat

am. **S**plis aut scis que mittit pr
in noie filij n̄ e acceptor sublimis
psdaz. in docedo veritatez puul
et simplicib' derelictis. q̄ credunt
in filiu Quin etiā si q̄ dici possit
acceptio. cadit illa sup paruulos
et hūiles in oculis suis Ita pr in
quit filij. et sic placitū ē apud te.
Placitū dic. nō cuiuscūqz meritū
Cōfūdōit hec sn̄ia generaliter
oēs scrutatores maiestat. hūa/
na quis industria. nisi hac vna so
la hūiliari sub potenti manu dei
vt nos exaltet factos hūiles Por
ro recūbere in nouissimo loco. cū
nouissimo viro xpo in cruce posi
to. vt dicat ipse q̄ nos inuitauit.
Amice ascende superi'. veni vsqz
ad thronū patris. et in ei' sinu q̄/
esce. vt tibi sit gl̄ia in io ipm.
Promptū erit. deinceps o corda/
re. retētis prius dictis. q̄o sit di
uina caligo q̄o diuine tenebre Si
q̄oem est vna caligo. respectu cre
aturaz. sicut et tenebre. q̄m cessat
actualis illuminatio. seu visio in
tellecualis. vel sensualis cuiuscū
qz creature Imo q̄ ipsiusmet mēt.
cessat cōsideratio de se. Est altera
caligo seu tenebra. que d̄r diuina
qz nullo modo cōprehendi p̄t a
mente. illud q̄o p̄ illūinantem ra
diū. vel radios cōditur et h̄ min'
q̄ abyssus corpalis immensa p̄
oculū. quocūqz solis lūine. supsu
sum penetraret. **F**as tñ ad illud
immensū diuinū quantūcūqz sit
absconditū et in caligine positū. vt

celstij

sui spūali. **F**as inqz affectui. q̄o
aspiret. q̄o desideret. q̄o ad illud
q̄lectūqz sit vnitiuis p̄tensioibus
se extēdat Si q̄oēqz inuisa nec ple
ne cognita diligim'. desideram'.
suspiram' et speram' **H**abem'
igit̄ duas caligines Inā inferio
rem q̄ est actualis ignorātia cre
aturaz. Alterā a superiori. q̄ est a
ctualis ignorātia dei. q̄ ad visio
nem obiectales. **H**abem' mediuz
lucē. imo lūina multa. multos ra
dios. que tñ sūt vna virtus vniti
ua. vn' radius sursum educens ad
prēm lūinum. vn' oriūtur vt a fō
te. Sic insup virt' magnetis et
trahit et reducit et ouertit ad se
ferrū. Et general' sicut om̄e obie
ctū appetibile suū trahit appetitū
q̄o vidit q̄ dixit. Trahit sua que
qz voluptas. Quo mō loquitur
sponsa ad spōsum. Trahe me p'
te. Sciebat qz nemo venit ad e
um nisi tract' Sed o felix tractus
Oditur hic non parua dubi
tatio. q̄ fundat̄ in notificatione.
q̄o sit diuina caligo vel tenebre.
Est em̄ caligo talis. defect' cōpre
hensiois diuine maiestat. **C**ōstat
aut̄ q̄ beati. sicut ab illa cōphensio
ne deficiūt. et si nō ab apprehen
sioe. **S**oluit h̄ nomen mor ad
ditū et si nō ab apprehensioe Ap
prehendūt itaqz deū obiectaliter
et nude et clare et immediate. p̄
pterea dicunt̄ extēso noie cōphen
sores. nec reliquūtur eis tenebre
ulle. vel caligines. vl' theophanie
.t .z

Tractatus

put hic in via. Sūt scircō sēp
in luce et lūne sup se q̄ntificūq; ex
altetur de^o apud mētem btām in
cognitiōe **S**ec^o in via. qz nec mēs
h3 oculos dispositos p lumē glie
vt videat obiecta^r deū. nec deus
vult obſcure hic nude semet ipm
Et hec ratio potior ē prima. qz si
vellet hic de^o posset. qd̄ et fecisse
credī moysi et paulo. et dilectissi
me femiā. **N**ōnull etiā fortassis
ex p̄uilegio et exercitio amor. sin
gulari. **H**inc bernard^o p̄posito
verbo illo. **A**bscōdit lumē in ma
nibus scribit ad **C**arthusien. de
monte dei dicens **N**ōnunq; q̄i p/
trāsics gr̄a p̄stringit sēsū amār.
et eripit eū sibi. et rapit in deum
p̄ modulo suo ad momētū id ip/
sū ei oñdens videndū sicuti ē **I**n
terim etiā et ipm efficit id ipm vt
sit suo modo sicut illud ē. hec ille.
Sonāt in hāc s̄ntam. p̄lma d̄/
ba **A**ugl. et **G**regorij **N**ōnulli ve
ro lati^o et elati^o **B**asserūt q̄z satis
est. dicētes aiām in oēm plentū
dinē dei trāsire vt optat ap̄ls. in
illud. s. ideale esse suū cōverti. qd̄
h̄nt ab eterno. **P**osset et **B** sane i/
telligi. et inde colligi singularitas
amoris. singulariū btōrū in deo
sicut h3 et attingit q̄libet linea. p/
pe centz suū. singularit̄ et discre
te qd̄ tñ oib^o lineis cōchē sibi **D**e
sipiūt aūt qz nō ocedūt aiām in
esse pprio sui generis remanere
Sequit̄ de reliq; q̄ otradictiōez
implicare vident̄. **S**ilētii occulte

09.

docēs ē par illa mētis q̄ erupat
oēm sensū. et quies ab oi ope itel
lectuali et sensuali mō dicto. **E**st
q̄i sibil^o aure tenuis. p^o spm̄ opū
ctiōis. subuertētem mōtes. et ote
rētez petras p̄cōz. p^o o motōez
se manifestātem in o fessione. post
ignez zeli satisfactiōis. **H**ic sibi
l^o est vocatio marie in silentio per
marthā. **H**ec ē vox. aure lenis. cu
ius venas susurrj furtiue capit
auri. oteplātis. **H**ec mors optabi
lis. sine q̄ non videt̄ de^o. qz nō vi
debit me hō q; viuet ait d̄s moy
si **H**ic ē vent^o rozis flās in medio
fornacis babilonice. q̄ ē cor n̄m
sue nature destitute derelictū **N**ā
cor impj q̄i cliban^o ignis succen
sus **Q**uāto puras opus est silen
tio q̄nta pace. q̄nta serenitate. vt
audiat̄ vox sponsi. in abscondito
cubiculi cū spōsa int^o introfū val
de cū sūmo silētio sol^o cū sola de/
lectat̄ nec admittit alienos. **S**it
et spōsa secretū captat. nūc in fo
raminib^o petre in cauerna mace
rie. nūc in monte mirre aut colle
thuris. nūc sup mōtes aromatz
Un cū q̄sisset dilectus **Q**ue habi
tas in ortis amici ausculta. **F**ac
me audire vocē tuā. verēcūda de
p̄ntia amicoz. interlinear. **F**uge
dilectē mi. nō q̄ eo vellet carere
sed habere solitariū. **E**t vbi? **V**er
te sup mōtes aromatz. q̄ sūt mō/
tes eterni a quib^o deus mirabilē
illūinat **P**ascit in illis et quiescit
vñ turbati sūt oēs inspiētes cor/

super Magnificat

de **C**larer subinde qđ sit obscuris
simū illud . qđ est supmanifestissi/
mū . hoc ē ipse de^s . **C**ōstat autē il/
lud p̄bice traditiōi . qđ manifestissi/
ma nature . sic de^s et itelligētie sūt
occultissima nobis **V**eritas ē qđ
p̄bia nō cōsiderauit aut cōcessit re/
uelatiōes desup a p̄re lūinū . qđles
ponit et in quib⁹ qđi solis . innitit
spūs xp̄ian⁹ . **V**oluit de^s efferre
nos ad supnaturalē et eternā vi/
tā . **D**edit p̄pterea legē et sacra/
mēta sua . sup naturā **I**ta vt vita
xp̄iani . magi p̄deat a miraculis
qđ natura **M**ilitat hoc cōtra curi/
ositatez . oim naturalia scrutatiū
vel ex eis in viuēdo pendentū . sic
astrologorū nōnulli sūt et medi/
corū et alioz p̄ prudētiā suā . re/
gere rempublicaz existimatiūz . qđ/
les oēs deducit in stultū finē cre/
bro de^s . vt sciāt qđ dñs ipse ē de^s
qđ regna mutat et tpa . **P**erspiciū
deniqz sit . qđ alta sis mente cōtem/
plata . virgo brā . tu sup oēs illū
natric . et illūinata cū decursu mū
di labentis pegrinatiōes hoim .
sub stabili dei puidētia p̄spici/
ens cecinisti . **D**isp̄sit supbos mē/
te cordis sui . cōfirmās p̄ id qđ se/
quit **D**eposuit potētes de sede
et exaltauit hūiles .

Sequitur tractatus

: viñ per dīozagma seu dialo/
gū . partitiōes habens quattu
or **P**rima de depositiōe p̄ im/
pulsus demoniorum per notu

celo.

las . xliij .

Prima notula

Deposuit potētes de sede
Discipul⁹ **G**liatur psal
tes n̄ra cui⁹ dñs hūilita/
tem respexit . gliatur in hūiliū col
laudatione simul et exaltatione .
Ex abūdantia em̄ cordis hūilia/
ti . loquit^r . legerat qđ magna potē/
tia dei soli⁹ et ab hūilib⁹ honora
tur . **P**ropterea magnificat dñm
cū exultatiōe spūs qđ sibi hūili fe
cit magna qui potēs est qđ mia
eius a p̄genie in p̄genies timen/
tibus eū . **E**t qui sūt timētes deū
si nō hūiles⁹ **Q**uo cōtra . si ab hūi
lib⁹ honora^t . et time^t de^s . cōsequē
ē vt despiciat a supbis . **Q**uid p̄/
terea supest . nisi vt despicientes
supbi . disp̄gan^t et a sede depoi
nant^r qui sibi ipsis in dño poten
tes esse volūt **S**z hz questiōez
Qui sūt hi potētes⁹ **M**g^r **V**o/
lo prius agnoscas . quāta subtili/
tate . nota^t in hac psalterij cordu
la . duplex impulsus . **I**n^o in deoz
suz **D**eposuit . i . deorsum posuit . z
depulit **A**lter sursū euehit . et tra/
hit et impellit et exaltauit hūiles
Cōsonantia multiplex sup h im/
pulsu duplici suppetit . **I**n^o deoz
sū et malo . sursum altero et bono
Audi de malo **I**mpuls⁹ euer⁹ sū
vt caderē **E**t itez **E**xpuls⁹ sunt
nec potuerūt stare **D**e helya ve/
ro dicebāt filij p̄phaz . **N**e forte
tulerit eū spūs dñi . et p̄lecerit eū